

LITUANUS ŽENKLE

I. SVARBIAUSIEJI TAIKINIAI

VYTAUTAS VARDYS

Įtikinėti, kad reikalingas „Lituanus“ ar panašus anglišką žurnalas, reiškia tą patį, ką kalbėti, kad nors retkarčiais turi šviesti saulė. Žemynai ir vietovės, kur saulė visai ar mažai tešviečia, yra arba apšalę ar apsumanę, arba tiesiog šikšnosparnių apgyventi urvai. Taip būtų ir lietuviškoji visuomenė be „Lituanus“ ar panašaus žurnalo. Sakau „ar panašaus“, kadangi, aksioma priimant žurnalo egzistenciją, galima ir reikia diskutuoti, koks tas žurnalas turėtų būti, kiokia kryptimi pasinešti.

Koks pobūdis?

Mūsų aplinkybėje yra diskutinios trys žurnalistinės galimybės; mano nuomone, „Lituanus“ daro pažangą teisinga kryptimi. Viena galimybė — žurnalas masėms; toks turėtų būti populiarus, daugtiražinis, spalvotas ir pan., dažnai išeinantis žurnalas. Jeigu, sakysim, sugebėtumėm leisti lietuvišką versiją tokio žurnalo kaip „Saturday Evening Post“ ar „Look“, lietuviškam reikalui nauda būtų fantastinė. Tačiau šito nesugebėsime, nes neturim nei pinigų, nei žmonių; reikia todėl masinio žurnalo minties atsisakyti. Galima antra kryptis: bandyti, taip vadinamą, „aukso vidurį“, bandant duoti visiems po truputį; ir populiarum ir elitiniam skoniui, parenkant tam pritaikytą formatą ir t. t. Tačiau paprastai, kai taikoma visiems, nepataikoma niekam. Iš praktikos ir patirties žinome, kad tokio pobūdžio kombinacijos yra buvę mažiausiai efektingos. Yra tačiau trečioji galimybė: „Lituanus“ kaip mokslo žurnalas. Man atrodo, kad šioje srityje glūdi „Lituanus“ svara ir ateitis, jeigu jos norima.

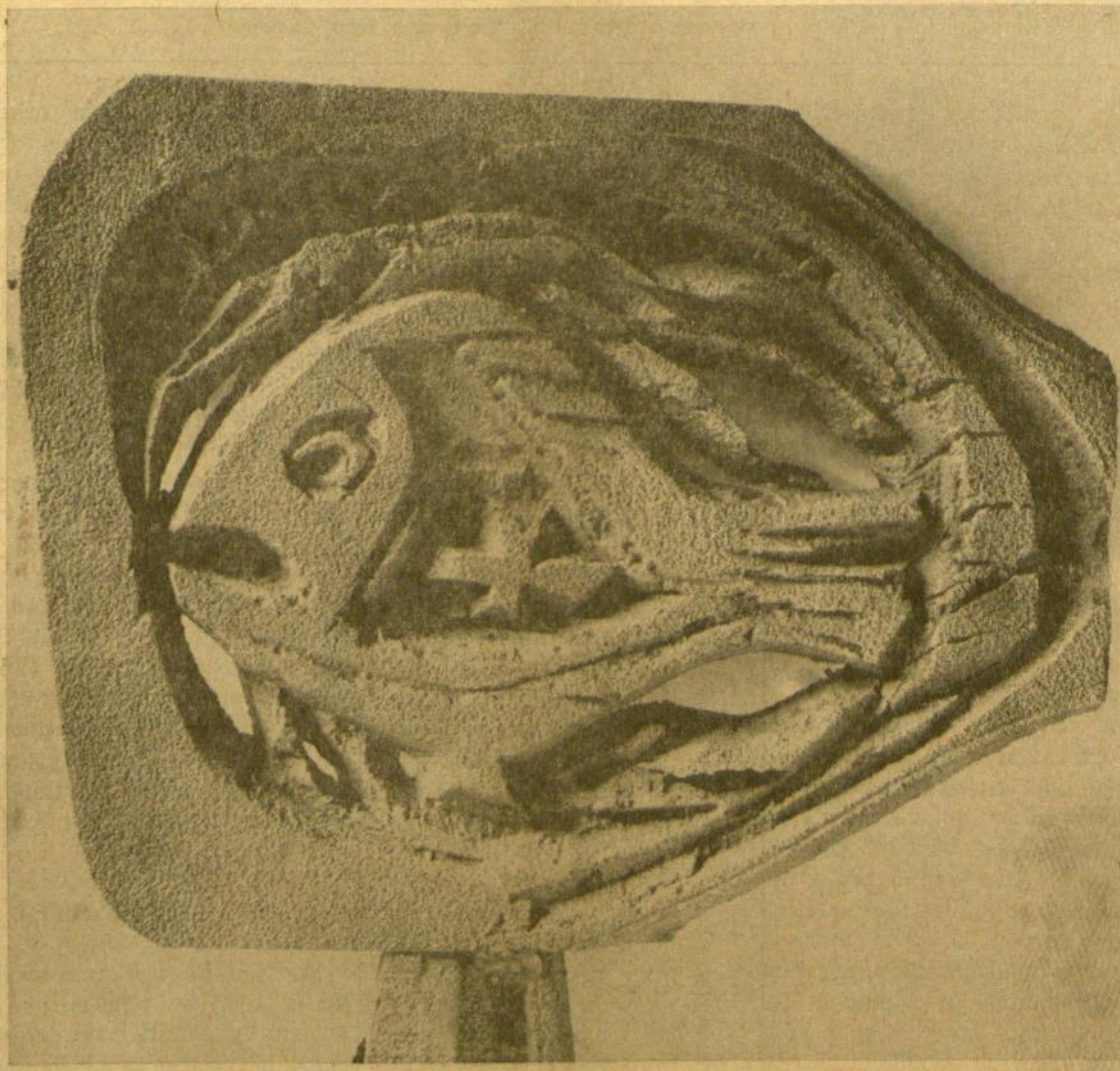
Visų pirma, kai sakome „mokslo“ žurnalas, negalvojame apie žargonu rašytą knygelę, kuri skirta tik specialistams ir kurios kaip tik dėlto specialistai neskaitytų. „Mokslo“ žurnalas reiškia mokslinį, t. y. rimtą, visapusišį, dokumentuotą, ne pigų ir ne propagandinį dalyko traktavimą. Toks yra ne tik

įkandamas, bet ir įdomus inteligentijai, kuriai jau angliškai skaityti lengviau, ir amerikiečių, kuriai pasaulis nesibaižia su New Yorku ar su savo parapija.

Antra, „mokslo“ reiškia, kad žurnalas yra nukreipiamas į akademią, į universitetą, į Rytų Europos studijų ir specialistų elitą. Manau, kad mūsų aplinkybėje, kuriose reikia skaityti su pinigais, mes turime sukoncentruoti jėgas ir taikyti į pagrindinius taikinius. Vienu iš svarbiausių (sakyčiau, pačiu svarbiausiu) iš tų taikinių yra mokslo žmonių ir švietimo — akademinio jaunimo pasaulis. Šių žmonių įtaka politikai auga nežmoniška greit. Jeigu prieš kiek dešimtmečių Amerikos visuomenę „priversti“ klausyti reikėjo ateiti į politiką (nėra dar ir dabar taip turi daryti), tai šiuo metu, ypač tokiais mažais kaip mūsų grupei, kuri politikoje negali turėti nei panašios kaip negrų ar lenkų įtakos, reikia ateiti į mokslinį pasaulį. Padarykime lietuviškų reikalų, Lietuvos svarstymą moksliniam pasauliui respektuotam, priimtiniu, svarbiu; tada ir politikai jį svarbiu laikys. Daug, pavyzdžiui, ukrainiečių reikalui yra atsiekęs Amerikos Ukrainiečių kongresas su savo suvažiavimais, politinė veikla ir pan., bet dar daugiau yra atsiekęs jų Mokslo Akademija su savo leidiniais; taip pat daug padėjo amerikiečių universitetinis domėjimasis Ukraina. Šitai privedė prie to, kad nemaža žymių universitetinių vardu surištų su Ukraina. Jinai išpopuliarinta, žinoma. O su tuo auga ir simpatijos ukrainiečių aspiracijoms.

Quo vadis?

„Lituanus“, nežiūrint savo diskutinio pavadinimo, yra paėmęs gerą kryptį; žurnalo formato pakeitimas buvo taip pat teigiamas veiksmas; buvau siūles ir daugiau reformų, reikalingų tinkamam žurnalo moksliniam pristatymui ir egzistavimui; jų ne visos buvo imtos, bet, reikia manyti, su



Aleksandras Marčiulionis

Simbolis (metalas)

2. TIKROVĖS VEIDRODIS IR JOS KŪRĖJAS

R. ŠILBAJORIS

Mūsų kultūrinis gyvenimas išsivijioje, nežiūrint visokių trūkumų, tikrų ar įsivaizduotų „nuosmūkių“, vis dėlto yra stebėtinai veržlus ir turiningas. Talentingų, įvairioms kartoms priklausančių žmonių ieškojimai, darbai įtikina, kad šitas gajus kūrybos medis yra tikrai vertas išsaugojimo ir tolimesnio ugdymo. Yra tik vienas tikrai didelis pavojus, būtent, kad, susirūpinę savo kultūros lietuvi-

laiku bus įgyvendintos. Apie jas šiam straipsny kalbėti būtų per detalų. Ne per detalų tačiau būtų norėti geresnės spaudos; nors žurnalas estetiškai atrodo šauniai, vienas jo puslapis būna baltas, kitas juodas, dar trečiam — eilutės nelygios. Šitai tačiau lengvai sutvarkoma ir, aišku, kritikuojama draugiškai. Ne per detalų šiam apžvalginiam straipsnely būtų taip pat paminėti, jog žurnalas turėtų apjungti ne tik lietuviškąją jauną inteligentiją, kaip skaitytojus ir kaip mokslininkus, bet taip pat ir latvius ir estus. Šitai nesusikirstų su „Bal-

tic Review“ funkcijom, kadangi šis pastarasis žurnalas yra skirtingas ir taikomas skirtingiems skaitytojams. Reikėtų taip pat rūpintis žurnale sudaryti forumą Amerikos jauniems studijoms spausdinti studijas apie Lietuvą ir Baltijos valstybes.

Tai pora minčių, į kurias visuomenės dėmesį norėtumėm atkreipti „Lituanus“ finansinio vėjais metu. Turime potencialiai labai gerą instrumentą Lietuvos reikalui iškelti į įtakingą visuomenę, pasinaudokime juo, jį tobulindami ir suteikdami galimybę jam pačiam tobulintis.

venimo srovės, nes kitaip mes prieisime prie kryžkelės, kada neišvengiamai teks pasirinkti arba vieną arba kitą. Negalėdami grįžti Lietuvon, mes jos čia neatkursime tokios, kad ji patenkintų visus — tiek tautinius, tiek ir profesinius — mūsų reikalavimus, ir tada didelė, gal būt, pati svarbiausia mūsų dalis pasuks svetimo pasaulio keliu. Ir nukirsime tada patys savo lietuviškos kultūros medį.

Kas čia rašoma, yra ne naujiena. Beveik visi mes padėtį suprantame, tik nežinome, kokiu būdu galima užmegzti gyvų ir prasmingų santykių tarp tų dviejų mūmų glūdinčių, mus sudarančių, elementų. Kaip tik šičia ir tenka dar kartą pažvelgti į „Lituanus“ žurnalą. „Lituanus“ galėtų būti vienas iš pačių svarbiausių mūsų kultūrinio atsiekimų išsivijioje. Jis tuo dar nėra todėl, kad mūsų visuomenė kol kas dar pilnai nesupranta visų šito žurnalo galimybių. Visi sako, kad „Lituanus“ tikslas — pristatyti kitataučiams, propaguoti tarp jų mūsų lietuvišką kultūrą. Tai

Kertinė Parastė

KAD ILGIAU LIUDYTŲ

Net ir tie neseniai buvę jaunieji jau stipriu tempu artėja į penkiasdešimtmetį. Jau išaugo dar jaunesnė karta, kuri taip pat išeina iš tariamo jaunimo gretų. Ir visoje toje laiko tėkmėje mums vis kyla klausimas: kiek belieka kartoje atliktų darbų, nes, laikui negrįžtamai skrendant, tik prasmingieji darbai senųjų ir jaunųjų pėdsakus belidija. Ne kartą jau mes čia esame užsiminę, kad šalia politinio nuolatinio budėjimo reikia juo daugiau dėmesio kreipti į mūsų kultūrininkus, kad, laikui bėgant, nepraleistume progos jų sugebėjimus bei darbus įamžinti konkretnesne prasme, prieš ką atsilaužtų ir aštriai laiko dantys. Visa tai, kas įdainuota ir išspausdinta, kas nupiešta ir įrašyta gaidomis, o pagaliau ir kas įskiepyta ir įdiegta mūsų jauniausiuose, palieka ilgiau, negu tie, vieni ar kiti, greitai bėga metai.

Dabar, kada Lietuvių fondas užsimojo savo nuolatinę jėgainę remti mūsų kultūros užmojus, kada šiomis dienomis jis jau rengiasi padalinti dešimtį tūkstančių dolerių procentų, norėjęs dar kartą priminti, kad toji kultūros reikalams išugdyta institucija nepasutų savo dalinimo įvairiems organizaciniais, vienkarčiams, kad ir reikšmingiems, užmojams. Pinigai turi eiti išskirtinai mūsų kultūros ir švietimo reikalams, o ne tegu ir reikšmingiems susibūrimams. Tie vienkartiniai suėjimai sutelkia ir vienkartinės pajamos, gi kultūros ir švietimo reikalai turi susilaukti kur kas daugiau dėmesio, kad ilgiau galėtų išlaikyti mūsų pačių čia buvimą, mūsų pačių išsiviskų pėdsakus.

Puikiai prisimena, kaip buvo šaipomasi iš Lietuvių fondo iniciatorių, kad tai, girdi, neįmanoma, kad tai nereikšminga ir neįvykdoma. Tačiau

dabar viskas pasikeitė. Ir reikia manyti, kad ir didžiausi skeptikai jau tiki dešimt tūkstančių dolerių sumos reikšmingumu. Ir svarbiausia, kad jį tą dešimt tūkstančių dolerių yra daug ištiesių rankų, ir to pinigų skirstymas taip pat nėra lengvas kaip ir jo surinkimas. Todėl manytume, kad Lietuvių fondo procentų skirstytojai pirmoje eilėje, kaip jau ir LF steigiant ir aukas telkiant akcentuota, pinigą skirtų tikrai kultūriniais reikalams, nors, be abejo, sunku bus išvengti išimčių išskirtinėmis progomis, kad ir Jaunimo metus švenčiant ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą šaukiant.

Lietuvių fondas yra nesenantis, todėl jis pabrėžtinai turi remti ne vienadienes vertybes, bet tas, kurios ilgiau liudytų mūsų žingsnius ir kelius šiame viską švariai, be skrupulo ir skausmo niveliuojančiame krašte. Lietuvių tautai išsivijioje daug brangesnis neturtingas liuanistinės mokyklos mokytojas, negu niekur nesirodąs, tik ant savo pinigų miegąs profesionalas. Turtuolis, niekur neprisidėdąs prie lietuvių veiklos nei darbu, nei auka, yra žemiau už bet kokį nusigyvenėlį, nes pastarasis dar išaukia gailęstį, je anas — vien papiktinimas. Iš Lietuvių fondo gautosios lėšos kultūrai ir švietimui padės įamžinti patį Lietuvio fondą, nes jo suteikta pagalba liudys gal dar ilgiau lietuvių tautos gyvastigumą, negu pats nesugraunamas fondas.

Tai gi tiems, kurie svarstys, gal būt, daugybę įvairių prašymų, pagrindinių versčių tebūna kriterijus — kiek tai prisideda prie lietuvių kultūros kėlimo, kiek tai prisideda prie kultūrinio lietuvių tautos pagavavimo, kiek tai yra vertinga, ir kiek tai, laikui ir pinigams krintant, išliks amžina.

P. Janulis

tiesa, bet žurnalas pajėgus atlikti ir daugiau uždavinių, jo potencialas dar galutinai neįnaudotas. Kodėl jis turi būti tikrai dokumentinio pobūdžio leidinys, kuriame galima tik perduoti, interpretuoti mūsų kultūrą, nedalyvaujant jos kūrime?

Didieji mūsų kultūros klasikai yra, žinoma, labai gilūs ir vertingi, bet jei bus apie juos svetimataučiams kalbama, nenauginėjant, neaiškinant ryšio tarp jų ir visuomenės dvidešimtojo amžiaus civilizacijos, tarp jų ir mūsų šiandieninių kūrybių ieškojimų, tai pasiliks tik muziejinio žurnalo įspūdis, žurnalo, kuris šneka apie mirusius numirėliška kalba. Geros valios svetimataučiai paims, pavartys tą žurnalą, bet jis nebus nei viename iš jų tikrai įdomus, reikalingas, nes nieku neprisidės prie jų pačių gyvybinių intelektualinių interesų.

Ne tik svetimataučiams ture-

ty „Lituanus“ būti reikalingas. Yra daug lietuviško mokslo einančio jaunimo, kuriuos sunkiai bepasielia lietuvių kalba rašomi kultūriniai leidiniai. Jie arba nieko apie tuos leidinius nežino, arba per silpnai moka lietuviškai, arba nepajėgūs suprasti, kodėl juose gvildinami klausimai turėtų būti svarbūs jiems, pilnai šio krašto oru kvėpuojantiems. Šių žmonių kelias atgal į lietuvišką šeimą veda kaip tik per „Lituanus“, jeigu šis žurnalas kalbės ne tik protui lengviau prieinama anglių kalba, bet ir sielai artimesne šios dienos, modernaus lietuvių čia, Vakaruose — taigi, jų pačių kalba.

„Lituanus“ turi ieškoti naujų kelių. Čia ne tik kultūrinio ar akademinio lygio, bet ir tematikos, pobūdžio klausimas. „Lituanus“ turi būti ne tik buvusios tikrovės veidrodis, bet ir šiandieninės lietuviškos tikrovės kūrėjas. Gali būti, kad ta prasme jis mums patiems dar reikalingesnis, negu svetimiesiems.



Aleksandras Marčiulionis

Paskutinė Vakariene (bronzos)

Šiame numery:

- Kad ilgiau liudytų.
- „Lituanus“ ženkle.
- Chicagos simfoninio orkestro jubiliejus.
- Lietuvių konferencijų banga 1916 m.
- Antano Jasmanto premijuotasis „Gruodas“.
- Pasaulio nėra žmogiškų rankų.
- Didžioji savaitė Kastilijoje.
- Thornton Wilder spektakliui Bostone praėjus.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Moterų gyvenimas.

SIMFONINIS ORKESTRAS IR JO JUBILIEJUS

Chicago simfoniniam orkestrui 75 m. sukaktį švenčiant

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Tur būt, nė viena meno forma nėra tokia visiems suprantama, tarptautinė ir jungianti visus žmones kaip muzika. Anglų dramaturgas Shakespeare sako, kad negalima pasitikėti tokiu žmogumi, kuris nejautus muzikai, kurio nepajėgia sujunginti jokie muzikos garsai. O vienas iš kompozitorių Richard'o Strauss'o operinių veikėjų dainuoja: "Musik ist heilige Kunst" (Muzika yra šventas menas). Šią meno formą galima išreikšti tik muzikinių instrumentų pagalba — orkestru. Senovėje graikišku žodžiu "orchestra" buvo vadinama vieta šokėjams graikų teatre, buvusia tarp žiūrovų ir scenos, o šiandien orkestras jau reiškia muzikantų grupę, drauge atliekančią įvairios apimties muzikos kūrinius.

Truputis muzikos istorijos

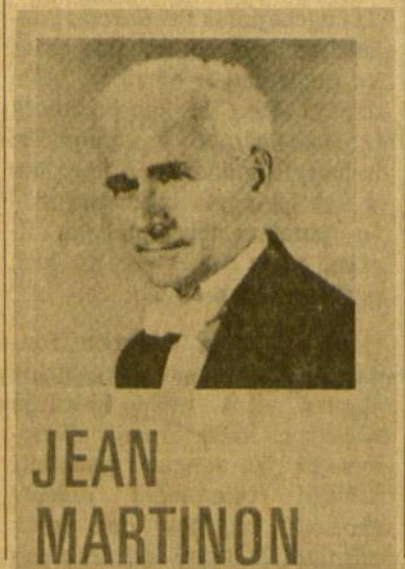
Iki 16-tojo šimtmečio muzikantai daugiausiai tarnavo karalių rūmuose, didikų dvaruose, pasirodydami kunigaikščių puotose. Pirmąją kompoziciją įvairiems orkestro instrumentams sukūrė italų kompozitorius Giovanni Gabrieli 1600 m., parašydamas "Sacrae Symphoniae". Jį pasekė kompozitoriai Monteverdi, Lully, Bach'as, Haendel'is ir kiti. Didžiausias dabartinio simfoninio orkestro sudarymo pradininkas buvo Mannheimo, Vokietijoje, orkestro dirigentas — kompozitorius Johann Stamitz, gyvenęs 18-tame šimtmetyje. Muzikas parėškino orkestro garsumą, greitį, kiekvieno instrumento individualų charakterį, atiduodamas vedamąją kūrinių melodiją styginiams instrumentams. Ši pagrindinė šiandieninio orkestro vartojimo sistema, kuria buvo

išgautas jo saskambis (graikiškai — "symphonia"). Šis Stamtz'o orkestras turėjo didelės įtakos Haydn'o, Mozart'o ir Beethoven'o simfonijoms, nes šiuose jų kūriniuose styginiai instrumentai sudaro pačią didžiausią ir pagrindinę orkestro dalį. Berlioz'o ir Wagner'io orkestras tapo pati sudėtingiausia ir dramatiškiausia muzikos jėga.

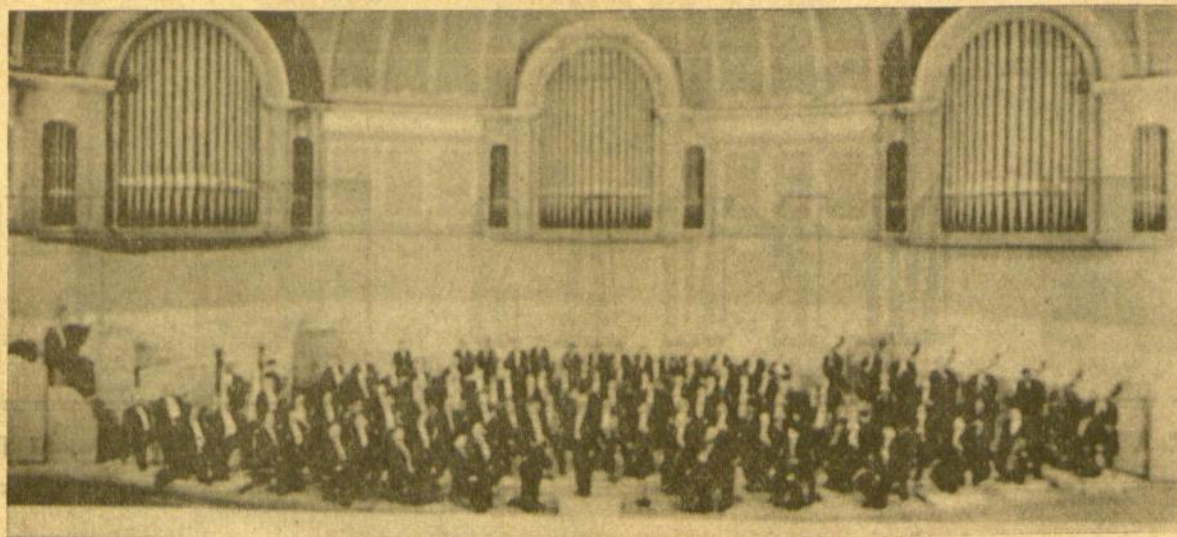
Kaip tik šiemet, vienas iš ryškiųjų šio krašto simfoninių orkestrų — Chicago Symphony — švenčia savo deimantinį — 75 metų jubiliejų.

Netikėta ir gera pradžia Chicagoje

Devynioliktojo šimtmečio pabaigoje, pradėjus Amerikoje palaipsniui kurtis kultūriniam gyvenimui, neatsilikė nė muzika. Įsteigus 1842 m. New York Philharmonic, 1881 m. Boston Symphony, priėjo eilė ir Chicago, kurios simfoninio orkestro įsteigimas buvo tikrai netikėtas. Theodore Thomas (1835—1905), būdamas 10 m., su tėvais iš Vokietijos atvyko į Ameriką. Čia baigęs muzikos studijas



JEAN MARTINON



Chicago simfoninis orkestras "Orchestra Hall" scenoje

jas ir pradžioje grojęs New Yorko italų operoje, vėliau suorganizavęs orkestrą ir jam vadovavęs, atvyko į Chicago diriguoti orkestrui tuo metu vykstančioje čia Pasaulinėje parodoje. Chicagoje Thomas, atradęs gana gerą dirvą, 1891 m. įsteigė nuolatinį simfoninį orkestrą.

Theodore Thomas buvo tas muzikos puoselėtojas, kuris pirmas supažindino Chicago publiką su Liszt'o, Berlioz'o, Sant-Saens'o, Dvorak'o, Richard Strauss'o muzikos kūriniams. Jis išmokė čia publiką pamilti Beethoven'ą ir įvertinti Wagner'į. Anais laikais šio orkestro koncertai buvo tuo šaltiniu, iš kurio Chicago muzikos mėgėjai sėmėsi sau susipažinimą su senaisiais ir naujaisiais muzikos kūriniams. Tada muzikos mėgėjai, anot Auerbach'o, kad muzika jam nuplautų kasdienines sielos dulkes, buvo priverstas lankyti šiuos koncertus, nes tai buvo vienintelė jo priemonė išgirsti įvairių kompozitorių kūrinius. Bepigū šiandien, šiais moderniais technikos laikais, kada muzika taip lengvai prieinama kiekvienam per radiją, plokšteles ir televiziją. Beethoven'as, tur būt, nė nesvajotų, kad kada nors jo muzikos mėgėjai, nuėjęs į krautuvę, galės nusipirkti visas jo devynias simfonijas viename albume ir, parsinešęs namo, užėjus nuotai-

kai, pasigroti. Vis dėlto jokie mechaniniai prietaisai — hi-fi ir stereo — nepajėgia perduoti visiškai pilno muzikos grožio, tikras simfoninės muzikos mėgėjas Chicagoje nuolatos lanko koncertus, vykstančius čia "Orchestra Hall".

Prasiveržimas į aukštybes

Pradžioje Chicago simfoninis orkestras duodavo koncertus septyniuose "Auditorium". Šiai salei nesant pritaikyti orkestrui, Thomas ėmėsi iniciatyvos pastatyti specialiai pritaikytą orkestro koncertams salę. Pagaliau Thomas svajonė išsipildė, atidarius 1904 m. pirmąjį sezono koncertą naujojoje, dabartinėje "Orchestra Hall", kuria, deja, neilgai jam pačiam teko džiaugtis.

Theodore Thomas 1905 m. mirus plaučių uždegimu, visa Chicago orkestro našta atiteko kitam vokiečiui Frederikui Stock'ui. Stock, paties Thomas atsikviestas groti smuiku jo orkestre, būdamas tik 32 m., tapo nuolatinio orkestro muzikos vadovu ir dirigentu iki pat 1942 m. Jam mirus, vienam sezonui vadovavo Artur'as Rodzinski'is, o po jo Rafael'is Kubelik'as. Nuo 1953—1963 m. orkestras pateko į muzikalias ir gebas Fritz Reiner'io (1888—1963) rankas.

TAUTOS ISTORIJOS PABIROS

Lietuvių konferencijų banga 1916 m.

(Tęsinys ir praėjusio šeštad.)

e. Pasiuntiniai į Lietuvą. — Kai rusai buvo išvyti iš Lietuvos, o Lietuva okupuota vokiečių. Amerikos lietuvių mintys pradėjo keistis dėl kovos už laisvę taktikos. Kai Lietuvos klausimas pasidarė tarptautinis, daugelis pajuto, kad atėjo laikas reikalauti Lietuvai visiškos nepriklausomybės. 1916 m. Tautos fondas savo įstatuose sakė renkamas "Lietuvai išgauti politiską nepriklausomybę". Bet reikėjo sužinoti, ką mano Lietuvos inteligentija, kiek ir kokios reikia Lietuvai pagalbos. Reikėjo užmegzti ryšį su kitų kraštų lietuviams veikėjais. Tų tikslų siekiant, Amerikos lietuvių tautos taryba nutarė siųsti delegaciją. Pavyko gauti sutikimą iš JAV ir Vokietijos vyriausybų. Ir 1916. III. 17 pasiuntė kun. dr. V. Bartušką ir dr. J. J. Bielskį. Jie pirmiausia nuvyko į Stockholmą ir susitiko su J. Aukštuoliaičiu ir Ignu Šeiniū, o Kopenhagoje — su J. Savickiu. Kiekvienam aišku, kad čia jie gavo žinių apie Rusijos ir kitų kraštų lietuvių veiklą, o šiuos painformavo apie Amerikos lietuvių veiklą. Balandžio 28 d. išvyko į Lietuvą.

Lietuvoje užmegzė ryšį su lietuvių veikėjais. Iteikė raštą karinei valdžiai, prašydami lengvatų lietuviams belaisviams ir kt. Po savaitės buvo gautas atsakymas su pažadu kai kurias lengvatas suteikti. Iš Lietuvos delegacija išvyko gegužės 23 d. Užsuko į Berlyną ir tarėsi su Vokietijos Raudonojo kryžiumi dėl bendradarbiavimo, persiunčiant Lietuvai paramą. Nuvyko į Šveicariją ir ten dalyvavo pavergtųjų tautų kongrese ir II-je Lozano (Lausanne) konferencijoje. Kun. dr. V. Bartuška buvo nuvykęs dar į Romą pas popiežių Lietuvių dienos reikalui.

Delegatai grįžo į Ameriką ty pačių metų rugpjūčio 9 d. Čia jie darė pranešimus lietuvių kolonijose

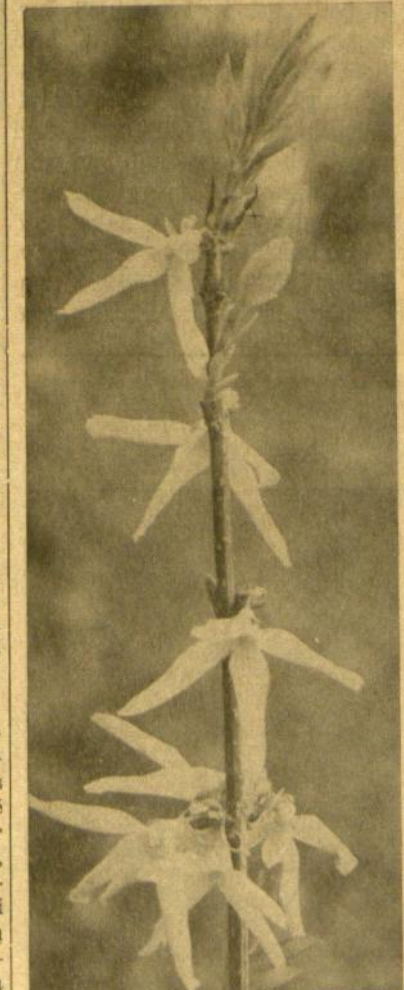
ir rinko aukas Tautos fondui. Apie savo kelionę pranešimai buvo atspausdinti ir atskiromis brošiūrelėmis. Lietuvos vargai buvo išskelti ir amerikiečių (anglų k.) spaudoje.

Kun. A. Steponaitis iš Šveicarijos lankėsi Lietuvoje net du sykiai. Buvo sugalvota sušaukti dar vieną konferenciją Stockholme, pasiūlydamas M. Yčo keliame su Rusijos valstybės dūmos delegacija į sąjungines valstybes. Kai gavo žinių, kad JAV lietuvių tautalių visuomenė yra delegavusi savo atstovus — kun. dr. V. Bartušką ir dr. J. J. Bielskį — į Europą, siekiant aplankyti vokiečių okupuotą Lietuvą, buvo pasirūpinta (M. Yčo), kad tautininkų srovė atsistų savo delegatus į Stockholmą 1916. V. 1. Autonominis fondas (1916. IV. 16) delegavo Romaną Karužą, kuris per Skandinaviją, Londoną, Paryžių (su nuotykiais) pasiekė Šveicariją. Londono lietuvių kolonijos gausiame susirinkime jis padarė pranešimą apie Amerikos lietuvių veiklą ir siekius. Šveicarijoje dalyvavo I-je Lozano konferencijoje ir 1916. VII. 16 grįžo atgal į JAV.

1917. IV. 28 išvyko į Europą ir dr. J. Šliupas, kuris pervažiavo visą Rusiją, susitiko su tuo krašto lietuvių veikėjais ir dalyvavo II-je Stockholm lietuvių konferencijoje.

I. Pirmoji Lausannos konferencija. — M. Yčas, lankydamas Vakarų Europą ir 1916 m. gegužės mėn. būdamas Londone, iškvietė kun. A. Steponaitį pasitarimui ir informacijai. Yčas tyrė sąlygas, kur galėtų koncentruotis užsieninė lietuvių veiklos židinys. Kai sužinojo, kas Šveicarijos lietuvių dūmai padaryta, nusprendė, vykdamas į Italiją, užsukti į Šveicariją ir susipažinti.

M. Yčiui atsilankius (1916.V. 30 —VI. 4), įvyko pirmoji Lausannos



I. saule! I. saule! Nuotr. R. Kisieliaus

konferencija, kurioje dalyvavo vietiniai: J. Gabrys, Vl. Daumantas, J. Purickis, J. Tumėnas, A. Visikanta ir A. Steponaitis, St. Salcauskis (kaip Rusijos lietuvių Centro Komiteto įgaliotinis), M. Yčas (pravažiudamas į Romą) bei Romanas Karuža (JAV Autonominio Fondo atstovas). Kun. dr. V. Bartuška ir dr. J. Bielskis dar nebuvo grįžę iš Lietuvos.

Konferencijai pirmininkavo M. Yčas, vicepirm. — R. Karuža ir sekretoriavo kun. Vl. Daumantas. Joje aptarta labai daug klausimų. Išskaičiavus vokiečių daromas žiaurumus Lietuvoje, "Konferencija

protestuoja prieš šitoki vokiečių valdžios režimą ir apeliuoja į kultūringąjį pasaulį su prašymu užstoti humanitariską, ekonomiską ir politiską lietuvių teises". Ir garsina vokiečius, nes "Konferencija pveda tam tikrai komisijai sekti tolimesnius vokiečių valdžios žygius Lietuvoje ir skelbti pasauliui daromas lietuviams skriaudas".

Atidžiau perskaitęs nutarimus, gaus įspūdį, kad nutarimai padaryti tik prieš vokiečius, o prieš rusus nutylėti. Iš tikrųjų samoningai padaryta, nes atsižvelgta į M. Yčo padėtį, kuris buvo Rusijos valstybės dūmos atstovas ir Lietuvių Centro Komiteto pirmininkas.

g. Pavergtųjų tautų kongresas. — Dar už mėnesio (1916. VI. 27—29) Lausannoje įvyko pavergtųjų tautų kongresas. Jo iniciatorius ir rengėjas buvo J. Gabrys. Dalyvavo 28 tautų atstovai. Iš Lietuvos dalyvavo: A. Smetona (Surgautas), St. Kairys ir J. Saulys. Lietuvai atstovavo ir JAV lietuviai — kun. dr. V. Bartuška ir dr. J. J. Bielskis. R. Karuža ir M. Yčas pavergtųjų tautų kongrese nedalyvavo, nes jie išvyko į Prancūziją.

Lietuviai šiame kongrese pasisakė už pilną nepriklausomybę. Deklaraciją perskaitė kun. dr. V. Bartuška. Deklaracijoje buvo pareikšta tautų atstovų akivaizdoje, kad "Lietuvių tauta su savo tradicijomis, kultūra, tautiniais idealais ir savo individualybe tiki, kad vienintelis kelias tautai išlikti yra atgauti savo teises visose gyvenimo srityse ir kad tauta turi imti savo likimą į savo rankas... Lietuvių tauta, kuri amžių bėgyje tiek daug yra patyrusi nusivylimų, mato savo ateities ir savo laisvės garantiją visišką Lietuvos nepriklausomybę".

JAV lietuvių atstovai, grįžę į savo kraštą, laikraščiuose ir pralabose garsino nepriklausomybės idėją. Lietuvius atstovai tą mintį skleidė jiems prieinamu būdu.

V. Liulevičius

(Bus daugiau)

certs" ir "Popular Concerts", bet taip pat atnaujino ilgametę sutartį su RCA Victor plokštelių bendrove, neužleisdamas ir kontinentinių gastrolių nuo Atlanto iki Pacifiko.

Savo jubiliejiniam sezonui užsklęsti Chicago simf. orkestras ir choras su svečiais solistais birželio mėnesį duos koncertus, pradėdamas barokine ir baigdamas 20-tojo amžiaus muzika, specialiai pavadintame "June Festival". Šie koncertai bus lyg priedas prie reguliaraus sezono. Po to jau prasidės aštuonių savaitių vasaros koncertai Ravinia parke.

Šis nusipelnęs orkestras ne tik "aptarnauja" Chicago muzikos mėgėjus, bet taip pat su savo kasmetinėmis gastrolėmis, radijo transliacijomis ir plokštelėmis suteikia malonumo muzikos klausytojams šiame plačiame krašte ir tuo pačiu pakeičia Chicago miesto prestižą.

Chicago simfoninio orkestro jubiliejinius metus norisi užbaigti kartu su vienu muzikos kritiku, rašiusiu neseniai, šiam orkestrui gastroliuojant New York'e: "Pagarba maestro Fritz Reiner'ui už tokių orkestro ištobulinimą, padėka Jean Martinon'ui už jo lygio išlaikymą".

Ota. 735-3477; Rez. PR 8-0900
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6446 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-9567
DR. B. GAIZONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 12-5 v. p. p.
Trečiadieniai uždaryti

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
3666 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ota. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. 11 iki 4 val. popiet; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-8000, rez. GA 2-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Iškyrus trečiadienius uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 v. p. pagal susitarimą

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 v. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val. trečiad. uždaryta

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškyrus trečiadienius Šeštadieniai 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Rez. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 8 — 8 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. vak. Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofiso HE 3-1518 Rez. PR 6-9807
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — Vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULLman 5-6766
Namų: BEVERly 8-3946
Pirm., val., antr., — ketv. 6-8 v. v. Šeštad. 1-9 v. p. p. Kitom dienom uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 v. p. p. Iškyrus trečiadienį

Tel. 423-2060
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 8 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REPUBLIC 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 3 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryti; šeštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ POŠLIS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val.: antr., nuo 2-5 po piet- ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7-iki 8 v. v.; antr., ir penkt., nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2450 West 71 Street, tel. EVAnston 225-8296
Rez. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 v. r. ir 7-8 v. vak. Šešt. 10-12 v. ryto.
Kitas ofisas: 4444 South Ashland
Valandos: tel. OL 4-2500
Valandos: 2-5 v. popiet kasdien Sekmdadieniai ir trečiadieniai abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2602 W. 59th St.
Tel. PROspect 6-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč., ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6193
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tik susitarus Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2825
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė. AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadieniai uždaryti

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien 6-8 v. v. Tik svarbius atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 3 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

VĖL ŽENGSIM TAVĘSP ... KITU KELIU

Antanas Jasmantas, GRUODAS. Eilėraščių. Išl. "Ateitis" 1965 m. Aplankas ir iliustracijos Pauliaus Jurkaus. Rinkinyje 96 psl., 8 x 5½ inč. formato, kainą \$3.00, gaunamas "Drauge".

*

Prieš metus "Ateities" leidyklos išleistas **Antano Jasmanto** (Maceinos) poezijos rinkinys, dabartinė Lietuvių rašytojų draugijos premija atžymėtasis "Gruodas" atneša ir atskleidžia skaitytojui pasaulį, kuriame pinasi patys galutiniai mūsų egzistencijos klausimai.

Didžioji nebūtis

Pirmoji knygos dalis — tai vieta, kur prasideda poeto kelionė. Arba — čia kelionė baigiasi. Iš vienos pusės, nebūtį galima laikyti kaip galutinį atsakymą. Ir žmogus, visą savo gyvenimą skaitęs nebūties ženklus, su mirtimi tiesioginiai prieš ją atsistoja. O iš kitos pusės, nebūtis gal žmogų tik pastato į "krašutinę situaciją" — prieš galutinį klausimą, į kurį jis trokšta, ieško atsakymo. Abi šios galimybės poetas svarsto.

Nuotaika, kurioje prasideda ieškojimas, kurioje ypatingai išryškėja reikalas ieškoti, yra vėlumos, senatvės, stingimo, liūdesio, stovėjimo prieš visa ko galą. Autorius ją kartais išsako ramiai, su tam tikru fatalizmu, resignacija:

Ruduo prie mūsų durų.
Visi keliai pabijuro.
Blyški aušra pro debesis iš lėto
švinta,
O ant laukų jau drėgnas rūkas
sėda.
Ir jį pėda,
Juodoj rugienoje giliai išmintą,
Jau paskutinis lapas krinta.
(Ruduo, 8 psl.)

kartais gana karčiai: esame lyg žuvys, giliai vandenyje, kurios nuolat stengiasi pašokti į joms "svetimą" viršų — dangų, kuris "didžia šviesa pasruvęs, ir meile atdaras kaip vakaro namai":

Bet ten staiga mums visos durys
užsidaro:
I šviesą atsitrengę krintam
atgalios
I purviną, į tą mūs vandenį
nešvarų.
(Žuvų sonetas, 13 psl.)

Tiesiog meistriškai šis kartėlis apgaulingai apvilktas lyrinio rūbu "Lopšinėj" (24—25 psl.):

Mik, mažutis pievų pūke!
Mik su užkeiktais kartu!

Premijuotasis Jasmanto poezijos rinkinys "Gruodas"

AUSRELE LIULEVICIENĖ

Merkias pievos apsiūkę,
Užsimerk ir tu!

...

Tu pakviesk žvaigždžių Sėjėją —
Tegu šiąnakt sužėdės

Aukso rasos vandenys,
Aukso rasos ant javų.
Te šią naktį neišvysim
Ašarų tavų!

Mik, mažutis pievų pūke!
Mik su ašarom kartu!
Merkias kloniai apsiūkę,
Užsimerk ir tu!

Arba nevirties jausmas randa tiesioginę išraišką:

Dingsim šitam šoky
Ir mes — du sniego gniužulėliai.
Laukuose vėjai pasikėlė,
Ir naujo kello neįieškoti!
Visi pradingime sniegulių šoky
(Žiemos keliu, 28 psl.)

Nuotaiką sukuria ir palaiko atsikartojantys autoriaus pamėgti motyvai: krintantis vakaras (Saulėleidžio sonetas), ateinanti naktis (Vėlumos sonetas, Naktis), besibaigianti kelionė (Procesijos sonetas), ruduo, žiemos artėjimas, mirties simboliai — karstas, kaukolė (Fortepijono sonetas).

Skaitydamas nebūties ženklus, kuriuos jis aplink save vis labiau mato, autorius dar labiau pasijunta negalys atsitipti nuo būties, dar labiau prisiriša prie būties, prie to paprasto žemės gyvenimo. Visa tai surenkama ir išreiškiama eilėraštyje "Gruodas". Su metais į gyvenimą ateina gruodas — artėjančios pabaigos ženklas. Kaip žemė, taip ir žmogus, gruodui atėjus, gyvybės nebepalaiko. Gruodas kužda, daug žada — poilsį, ramybę? — o tuo tarpu jis žmogaus nerimą, kančią ir ilgesį tik suintensyvina — jiems vandens paduoda. Tai, ko žmogus visą gyvenimą ieškojo ir nesurado, tas jau dabar šaukia jį į anapus, į amžinybę. Bet į tą amžinybę nesinori eiti:

Bet ten — pas girgždančius mūs
kelio tiltus,
Pas ilgo mūsų kelio griovį
Visi jie stovi:

Ir nerimas, ir sesuva kančia,
Ir rūpestingas ilgesys — ir čia
Ir aš ir tu,
Tu, mano pirmas peleninis
gruode.

Visi čia mes kartu.
Visi pavargę, dulkėmis pajuodę,
I paskutinę šitos žemės rinką
Nedrausai, pamažu
Suslinkom
Dar kiek pabūti.
Juk gražu
Ar ne? — dar kiek pabūti.
(Gruodas, 17 psl.)

Nors mirtis, vedanti į anapus, yra vietinė likusi galimybė ieškojimą tęsti, tačiau būtis tokią didelę savybę vertė, kad nežūrint nerimo, kančios ir ilgesio, kurie ją nuolat lydi, autorius jos nenori atsisakyti. Kaip stipri yra baimė nebūti, taip dar galingesnis troškimas būti:

Ir aš, kaip voras į stiklinį indą,
Kai nerimu visi garsai pasklinda
Ir ilgesiu ir troškulių atgiję

Svaigiu džiaugsmu mūs žemę
juosia —

I naują būti lyg į slidžią giją.
Iš naujo, vis iš naujo kabinuosi.
(Voro sonetas, 12 psl.)



Žydėjimo pradžia...

Nuotrauka R. Kisieliūso

Būtis neatskiriama nuo kūno, ir todėl nuoseklu, kad autorius kreiptųsi:

O kūne mano, mano broli!
Tave kaip ryto šilumą jaučiu.
Iš žemės dykumų, išdegusių,
plačių

Visi pavargę grįžtame namo.
Bet tu, nors nepasilik tame
mįslingam tolyj,
Nors tu nebūki greit
pradingstančiu svečiu!
(Girios sonetas, 14 psl.)

Iš šios įtampos tarp nebūties pajautimo ir noro būti gimsta klausimas:

Argi Tavęsi eina ši be galo
Procesija? Argi joje ir aš
žengiu...
(Procesijos sonetas, 18 psl.)

Autorius tačiau klausimas eina toliau už "Ar yra ar nėra Dievo?" — klausimas yra: "Ar yra bet kokia prasmė?", o čia jis neslepia savo nuosirdaus netikrumo:

Tur būt, į poilsį, į baltapūki.
Mes leidžiamės.
(Saulėleidžio sonetas, 22 psl.)

Prie vartų

Antrojo rinkinio dalyje pras-

mės klausimas jau sutapatina-mas su Dievo buvimu ir dar labiau su Dievo pergyvenimo klausimu. Gal dėl to, kad beprasmiskumo išgyvenime išky-la Dievo pasiilgimas. Ta prasme gal labiausiai veržiasi į tikėjimą tas, kurio tikėjimas yra sugriau-tas, ar kuris stovi ant briaunos. Žmogus, ištroškęs Dievo, kaip elgeta:

Visi stovime jau ilgus ilgus
amžius,
Ir drebantį ranka kelintą
Jau kartą vis pakyla ir,
paglamžius

Varpelio tavojo virvelę, krinta
Atgal ir mąsto:
Tur būt, Tavęs namie nerastų.
(Elgetos sonetas, 38 psl.)

Šis vaizdas būdingas visai ant-rajai rinkinio daliai: elgetų su-laiko baimė Dievo namie nerasti (galimybė, kad jo iš viso nėra), iš kitos pusės, ši baimė su-laiko ir nuo ieškojimo. Tą pa-čią mintį galima įskaityti ir "Trumparegio sonete" (38 psl.):

Argi ir Tu, su jais visais kartu
pakilęs,
Išeitumei, kur gilios
Ir neprašvintančios mūs naktys
tyvy?

Argi Tu būtumei man
paskutinis
Saulėleidis, viršūnėse patvinęs,
Nebeišbrendamai klaikaus ir
juodo šilo?

Gyvenimui išsenkant, ar Dievas,
kaip ir visi kiti daiktai, dings?
Ar Dievas paskutinę iliuziją, ku-ri išnyks? O gal priešingai, vis-

kam dingus, kaip tik Dievas lieka?

Šioje antrojo rinkinio dalyje (kontrastu pirmajai) yra matoma aiški minties progresi-ja. Visų pirma, žmogus ieško Dievo, o Dievas slepiasi. Iš vienos pusės, žmogus siekia:

Aš paliečiau Tave, tylus
Kūrėjau
Lyg vaikas žvakės liepsną
piršteliu —
Tiktai mintim. Užpūsti
nenorėjau.

Bet užgesai, ir aš įžiebtį negaliu.
(Aš paliečiau Tave, 33 psl.)

iš kitos pusės, žmogus kantriai laukia ir skundžiasi:

Bet ten, kažkur manyj.
Kažkur užu tamsos
Užlūžta juodas tavo kelias.
Ir niekados,
Tu niekados tenai neužeini.
(Vidurnaktis, 37 psl.)

Autoriumi kyla mintis, kad Dievas iš tikrųjų žmogui rodo si, tikslai labai nežymiai, tada žmo-gus neįstengia jo matyti:

Tiktai Tavęs, kodėl Tavęs man
nematyti?
Kažkas čia, sako, švyti,

Kažkas čia pat prie mano kojų.
Tai aš, tur būt, savą šešėliu
Tave užstoju.
(Šešėlio sonetas, 36 psl.)

Žmogus, nerasdamas išeities iš šios dilemos, pagaliau šaukia si Dievo, rodydamas savo skaus-mą:

Bet Tu dar syki
Pašauk! O gal ateik ir
pamatyki,

Kaip nevirties maldoj rankas
grąžau,

Kaip nerimu palinkę pušys
svirdi,

Kaip savo širdį
Aš lyg konkorežį mintim aižau.
(Voverės sonetas, 35 psl.)

ir nebeturėdamas nieko daugiau, kaip tik tai viltį, kaip paskuti-nį gestą, ir ją aukoja Dievui:

Priimki ją! Ją vieną teturiu!
Priimk. Tramdytojų ir žemės
ir žvėrių!
(Malda, 44 psl.)

Žmogus ir Dievas susitinka

Trumputėję trečiojo rinkinio dalyje, kurios reikšmė kūrinio sąrangoj lieka mįsle, galime iš-skaityti būties apdavinimą — kai kuriais atžvilgiais šios dalies eilėraščiai yra patys lyriš-kiausi knygoje — būties praei-namumą, būties siejimą su mei-le.

Taip, kaip pirmajai rinkinio daliai atsikamba trečioji, taip antrąją — "Prie vartų" — te-sia ketvirtoji — "Kristaus Isto-rija", kurioje paimti Kristaus gyvenimo įvykiai ir perkelti į mūsų gyvenimo kontekstą. Troš-kinimas Dievo anksčiau ar vėliau priveda prie Kristaus klausimo — "ką sakote mane esant?" (Mato, 16, 15).

Žmogus vėl laukia Dievo ("Apiešikimas"), ne kliedindamas pastangomis Dievas ateina (Gimimo naktį), žmo-(Nukelta į 4 psl.)

Pasauly nėra žmogiškų rankų

Mirusio Riksmas

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

SCENOJE KVAILA, SALĖJE ŠIURPI KOMEDIJA

Atidarau duris — eilėmis susėdę žmonės, atsukę man nugaras, o už jų, priešakyje, šviesi scena. Tai teatro parteris; aš įėjau iš galo, pro šonines duris. Trupučiuką pasižiūrėsiu ir tuojau išiesiu... Pridarau duris. Taip labai patogų stovėti, įsirišęs į delne sugniaužtą durų rankeną, ir todėl jos nepaleisiu.

Scenos vidury stovi didžiulė, balta nuo-go vyro statula; senas suglebes kūnas, trumpos kojos, atsikišęs pilvas, nuplikusi galva... Priešais statulą ilgas, raudonas stalas, iš abiejų pusių apsėstas drėčiais. Tie, kurie iš jų veidu į statulą, rankas sudėję malda. Visos kėdės — kai kurios jų tuščios — lė-tai sukasi apie stalą. Staiga jos sustoja. Nuo kėdės pašoka žmogutis, atsiradęs vidury atsigręžusios į salę eilės. Išsiskolėlis nepa-prastai greit, kaip pagreitintoj filmoj, ske-ryčioja rankomis ir kažką nesuprantamo cypsi. Vikriai atsideda, vėl pašoka — cyp-te-lia, vėl atsideda ir staiga... išlekia į orą, iš-sviestas iš kėdės... Slept — žlektelėja kaž-kur už stalo... Visi sėdintys, kaip susitarę, ištisčia į jį ranką ir rodo pirštą lyg į koki nusikaltėlį, ir greit choru kapotai kalbėda-mi kažką rūstaus... Stalas vėl pradeda suk-tis, istorija kartoja. Katapultiniu įrengimu

yra aprūpinta kiekviena kėdė. Visi šie įren-gimai sujungti su išsišakojusia sudėtingu prietaisų sistema, vedančia į scenos šonus. O čia stovi po didžiulį, skaidraus stiklo in-dą, apypilnį raudono, kaip kraujas, skys-čio... Indan įleistas sifonas, o nuo sifono viršaus į salę tįsta pluoštas išsiskleidžian-čių, plonyčių, žvilgančių gijų. Jos išsiskirsto po vieną kiekvienam žiūrovui ir baigiasi ant jų galvų. O siaube!.. Ant kiekvieno žiūrovo galvos tupi milžiniškas uodas!.. Kaip aš jų anksčiau nepastebėjau?! Ne, viso to pirma nebuvo... I uodo uodegą įeina gija... Uodo geluonis įsmeigtas į žmogaus kaklą po pa-kaušiu. Geluonis permatomas. Juo laiks nuo laiko pakyla ir nubėga stulpelis kraujo!.. Siaubinga! Salėj tylu ir niekas nejudą. Tik teka siurbiamas kraujas...

Scenoje kliuktelėja — pliūptelia iš sifono į indą kraujo srovė, išlekia iš kėdės vienas drėčias nuo raudonojo stalo... Ir vėl tyla...

Aukštyn nuo žiūrovų rankų ir kojų kyla į palubę dar kitos gijos. Jos veda į lubų skliauto centrą. O ten pūspo didžiulis, juo-das voras išsprogiusiomis apvaliomis akimis. Jis žiūri tiesiai į mane ir, atrodo, lyg šypso-i! Bet ką aš matau!.. Plonytės gijos kyla aukštyn ir nuo mano kojų ir nuleistos ran-kos!.. O uodas?! Greit pakeliu galvą — jis jau taikosi nutūpti!.. Bėgti!.. Bet... aš nega-liu atkelti kojų... ir ranka nejudą!.. Tačiau antra ranka aš tebesilaikau už durų ranke-nos... Mano laimė!.. Prisitraukiau!.. Rankos

muskulai susispaudžia, alkūnė linksta, aš šliaužiu prie durų!.. Jau pusiau išsluogiau!.. Voro gijos nuo kojų ir rankos nutrūksta, pašoku ir užtrenkiu duris!.. O!.. Mano kakta šalta ir drėgna — nušluostau prakaitą... Bėgti toliau!..

Bėgu laiptais aukštyn... Atidarau duris — prirūkyta patalpa. Tai balkonas. Už bal-kono ta pati scena iš viršaus... Žmonės čia stambūs ir laisvai sau vaikštinėja, daugelis su cigarais dantyse. Jie kažką svarsto...

— Pirmučiausia, — kalba vienas iš jų, — mes turime tiksliai suformuluoti pirmąjį punktą. Aš siūlau, kad tai būtų "centrinės ložos pirmosios eilės vidurinės kėdės užė-mimo teisės ir užimančio pareigos".

— Kategoriškai protestuoju! — pašoka kitas, prieina prie pirmojo ir atsisėda prie-šais jį ant fotelio atamos. — Vidurinė pir-mos eilės kėdė yra organiškai susijusi su visa pirma eile, todėl debatuose būtų ne-tikslinga ją principiniai išskirti ir atsieti nuo visos eilės.

— Užiekit!.. Užiekit, jaunuoli!.. — malo-nus balsas šalia manęs...

Tai solidus, pagyvenęs vyras, žilstelėju-siais smilkiniais. Jis žiūri į mane ir drau-giškai šypso... Natūraliausia šypseną!.. Ne, čia nėra klastos!.. Paleidžiu durų rankeną ir einu arčiau prie visų. Mano judesiai ne-sklandūs, aš visas įsitempęs ir, tur būt, at-rodau apgailėtinai bankstus. Scenoj tas pats vaizdas. Tik, būdamas apačioje, nemačiau, kad apie statulą suklaupęs ratas maldinin-čių. Štai vienas jų dabar pakyla ir eina užim-ti laisvą kėdę prie raudonojo stalo...

— Cigarą?! — priešais mane ištiestojo rankoj brangių cigarų dėžutė.

— Žmonės!.. — mano balsas suvirpėjo...

— Nejaugi jūs nematote, kas darosi apa-čioj?!

Aplink mane stovintys ir sėdintys atsi-suka.

— Girdžiu trimitus... — balse pajuoka...

Ištuestas pirštas išdidžiai stuktelia ciga-rą — žemyn krenta pelenai... Jeigu taip, tai aš drošiu jiems viską, be jokių "kad ne-užgauciau"...

— Argi žmogiškus jausmus jau apribo-ja teritorijos?! Reikšia, jeigu jūs sėdite čia balkone, tai likimas tų, kurie yra parteris, jūsų visai neliečia?!

— Matai, jaunuoli, jeigu žiūrovams ne-patinka, tai jie nušvilpia spektaklį arba, pa-praščiausiai, atsistoja ir išeina... O žmonės ten sėdi!.. Ir, be to, mes neturime jokio ju-ridinio pagrindo nutraukti šį spektaklį... Vis-sas problemas reikia reguliuoti taikiai!..

— O su žudikais čia, savame balkone, jūs taikiai gyvenate?! Ne, to negali būti, kad jūs leistumėt testis šiam košmarui!.. Juk jūs sveiki ir stiprūs!.. Ten kankinami žmonės!.. Einam jų gelbėti!..

— Prasideda paskutinis tragedijos veiks-mas!.. — vėl iš manęs tyčiojasi...

Veidai, su įžulomis pajuokos šypseno-mis, smalsiai žvelgia į mane. Yra keletas rimty, bet tai tik iš pagarbos sau, ir nė vie-name nematau pritarimo... Nuo sėdinčio lo-žės kampe ant balkono barjero aukštyn įsi-tempusios voro gijos, o didžiulis uodas jau tupia jam ant galvos... Balkono palubėj tu-pinėja daugiau uodų, tik juos dar atgraso cigarų dūmai...

— Meskite rūkyti! Tai jums išeis į svei-katą!..

— O! Taip iš karto reikėjo kalbėti!.. — linksmai pašoka vienas. — Šį punktą aš rei-

kalavau įtraukti į pereito posėdžio dienot-varkę... Čia jau visai protinga šneka!..

Užtrenkiu duris už savęs...

AKMENINIS ŽMOGUS

Įėjau į tamsą. Toliau šviečia scena. Esu parteris. Scenoje vaikšto ir dainuoja artis-tai; veiksmas jau prasidėjo; pavėlavau. Ty-liai uždarau duris. Įžiūriu sėdinčius: akys jau apsirato. Visos vietos užimtos. Pasto-vesiu. Nieko. Šiuo metu scena tuščia. De-koracijos vaizduoja didingą salę. Pro arkadą matyti kabantys sodai, o už jų toluomoje iškilęs didžiulis, aukštas, aukštas bokštas. Į sceną įbėga jauna princesė. Ji dreba iš su-sižaudinimo. Dainuoja apie tai, kad ją per-sekioja valdovas, norėdamas paversti savo meilužę... Baimingai dairosi į praėjimus: ar ten tarp kolonų nestovi — negirdi, ar ne-atseka jos... Dainuoja: "Aš myliu tave ir negaliu čia ilgiau palikti nė valandėlės!.. Jos akys didelės ir gražios. Ji dainuoja taip prasmingai!.. Bet jos akys jau ilgokai žiūri į mane. Kodėl į mane?! Ne, tai ne vaidyba!.. Ji iš tiesų, reikalinga pagalbos! Einu pasie-niu prie scenos. Tikriausiai dabar daugelis spoko į mane ir piktinasi: "ko šis čia slam-pinėja?!" Nepakreipsiu galvos, bet pa-žvelgsiu į juos iš šono... Ne. Visi nusigręžę į kitą scenos pusę. Ten ji dabar dainuoja. Labai gerai.

Stoviu iš krašto, prie pat dekoracijos. Pasižiūrėsim, kas bus toliau!.. Ji pažvelgia į mane, vaidina savo rolę ir artinasi... Ji jau čia pat...

— Tu lauk manęs ten, kur žinai!.. Aš tuojau atbėgsiu... — ji sukuždėjo pusbalsiu, kad girdėčiau tik aš...

(Nukelta į 4 psl.)

VĖL ŽENGSIM TAVĖSP...

(Atkelta iš 3 psl.)

gaus skausminga dalia "prie šiltų Mažyčio kojų" pasiskusti prie Jo prakartės ateina piemėns, ir karaliai (Prakartėlė). Eilėraštyje "Trys Karaliai" (69 psl.) vėl pasikartoja jau girdėtas motyvas: mes einame prie Kristaus, kaip prie Dievo, bet įvedamas naujas motyvas: ar išdrįsime jį priimti, nes jis dabar žmogus:

Mūs nerimas Tavęsp keliauja
Sunkių kelių
Kaip tie ten trys
Iš svetimų šalių.
Bet ar įsiai išdrįs
Kaip jie ten trys
Suklupt ties tavo tvarteliu?

Ir tylūs, tylūs mes sustojom,
Ir mes, ir mes iš svetimų šalių.
Bet kai tik rytmečio šiaurys
Budėjimo mūs naktį nuvars,
Vėl žengsime Tavęsp kaip tie
ten trys

Kitu, ak jau kitu keliu.

Tuo tarpu eilėraščiuose "Ag-nus Dei" ir "Verbų sekmadienis" Kristus be galo laukiamas ir išsiilgtas, bet neatsilanko. Tačiau, kai pats Kristus ateina į žmonių tarpą, ir Kalvarijos kalną, kur susirinkę minių minios — ir čia Dievas jau nebe vabalėlis, čia Jis tiesioginiai pas žmogų atėjęs — iš Jo reikalaujama užsidėti kaukę kartu su visais ir juos linksminėti:

Ir Tu, didysis Juokdary,
Parodyt pokštą mums turi:
Visi juk slėpiniai Tau atdri!
(Kalvarijos kalne, 78 psl.)

Čia vienas žingsnis toliau už kryžių kaip papiktinimą — kryžius yra pokštas.

Sąskambiai

Iki šiol neminėta, kad kiekvieną rinkinio dalį autorius užbaigia eilėraščiu, kuris išreiškia viltį tradicinio tikėjimo rūmuose: "Didžioji nebūtis" baigiama "Pranašyste", kur tai daliai svetimas vilties motyvas išsako mums visiems savu ir gerai pažįstamu Lietuvos atgimimo vaizdu. "Prie vartų" uždaroja su "Kalėdų rytmečiu" — Dievo apsirėikimo žmogui vaizdu. "Giesmių giesmė" — su "Juodbruvė mergaitė" ir "Gegužinėmis", kur įvedama Marija (ir tai tinka, nes "Giesmių Giesmėje" tradicinis šventojo Rašto aiškinimas mato Marijos simboliką). "Kristaus Istoriją" baigia "Vėlykų rytas" — nes prisikėlimas yra galutinis Kristaus išteisinimas. Atrodytų, kad Jasmantas bando pažūrėti, ar tradicinis tikėjimas įstengia pakelti ieškojimo ir klausimų našta.

Įdomu, kad rinkinio tematikoj girdime aiškius sąskambius su mūsų dienų teologijos rūpesčiais. Minėjome, kad į pasaulį, į būti, į medžiaginę tikrovę, žvelgiama kaip į vertybes, už kurias stipriai stojo krikščionys egzistencialistai. Tikėjimo ir netikėjimo įtampa tame pačiame žmoguje, kuri taip ryškiai Jas-

manto kūryboje, yra viena iš labiausiai dabar gvildinamų Vakarų pasaulio teologų temų. Žvilgsnį į mirtį, ne kaip į baisų ar ramų perėjimą iš šio pasaulio į kitą, bet kaip į paskutinę galimybę apsispręsti už ar prieš Dievą, kaip į progą duoti gauti galutinį savo būčiai atsakymą, yra paskutiniu metu kėlę teologai olandas Schoonenberg ir vokiečiai Boros. Galima manyti, kad dabartinis vokiečių teologijoje eschatologijos atgimimas (ypač Johannes B. Metz darbuose) galėjo turėti įtakos ir Jasmanto Dievo ir "paskutiniųjų dalykų" pajutimui. Karl Rahner pakartotinai teigia, kad apie Dievą tegalima kalbėti tikrai per Jo santykį su mumis, tikrai kaip žmogaus gelbėtoją. Dievo jokiū būdu negalima atitraukti nuo žmogaus. Jasmanto eilėraščiai šitą pergyvenimą išsako.

Knygų pristatymai, knygų aprašymai, knygoms premijos turi vieną tikslą: kad knyga būtų skaitoma. Jasmanto "Grūdai" skaitytojų suteikia ne tik brangų pergyvenimą, bet ir sukelia didelį norą ateityje girdėti autoriaus žodžius.

VEIKIA KATEKIZMO CENTRAI

Šeštosios katechistinės savaitės proga Meksikos Katalikų Akcijos vadovybė praneša, kad šiuo metu Meksikoje jau veikia 1,170 įvairūs auklėjimo ir ugdymo centrai. Daugiausia veikia katekizmo centrai, kuriuos kas savaitę lanko 60,000 jaunimo ir 3,000 suaugusiųjų.



Tipinga Cuencos gatvė

Laiškai iš Ispanijos

DIDŽIOJI SAVAITE KASTILIOJE

BIRUTĖ CIPLIAUSKAITĖ

Ispanija jau nuo seniai pagarsėjusi savo Vėlykų šventės procesijomis. Jos sutraukia daugybę turistų iš visų kraštų, kurie dažniausiai sugrįžti Andalūzijoje. Reikia betgi žinoti, kad čia šį "spektaklį" tikrai galima pasirinkti, nes kiekvienoje srityje, beveik net kiekviename mieste Didžioji savaitė švenčiama visai skirtingai. Daugiausia išgarsėjus Sevilija su savo ištaigingais "pasos" — aprenptomis, brangiais papuošalais nusagstytais statulomis, ant pečių nešamomis atgailautojų — savo vėmimo, dančių gyvenimu lyg per mūrį, savo moterų elegantiškumu

Didijį ketvirtadienį. Toj pačioj Andalūzijoje Granada šias dienas švenčia jau daug nuosaukiau, o Cordoba pasiekia tikro susikau-pimo. Visoje Andalūzijoje procesijos palydimos tipingos "sac-ta" ten pat improvizuojamos skausmingos raudos.

Rytų pakrantėje — apie Alicante ir Murcia — kai kuriuose kaimuose yra užsilikus tradicijai išgyventi Kristaus kančią, patiems gyventojams suvaidinant visus tos savaitės įvykius. Iš anksto pasiskirstoma rolęmis, užsigaunamos barzdos, stengiamasi persiimti tikrąją įvykių dvasia. Kai kur šitai at-

liekama taip primityviai, var-tojant tokią grubią kalbą, kad pašaliečiui net sunku išlaikyti rimtą veidą. Tačiau visas kaimas tikrai jaučiasi "išrinktąja tauta" ir nei kiek nejuokauja.

Kastilija visur ir visuomet pasižymi savo orumu, saikumu, rimtimi. Taip ir per Didžiąją savaitę. Daugiausiai pagarsėje procesijos Valladolid ir Zamora, kurių meninė vertė pakelia geriausios ir įdomiausios visos Ispanijos 16—17 a. statulos. Pastaruoju laiku taip pat labiau pradeda garsėti Cuenca, apie 160 km. pietryčiuose nuo Madrido, ant aukštų uolų užtūpdytas miestukas dviejų upių santakoje. Čia nešamos statulos nėra nei Alonso Berruguete, nei Gregorio Hernandez kūriniai, kaip Valladolid, ir neturi jokios vertės. Visą žavesį sudaro nuo kalno į pakalnę besirangančios gatvelės, praeinančių procesijų atspindis upelėse nuo tilto ir keleta savitų tradicijų. Taip, pavyzdžiui, Didijį penktadienį beaustant išeinanti procesija, kurią veda, taip vadinami, "turbas", kitų praminti girtuokliais.

Tai grupė visas socialines klases atstovaujančių "atgailautojų", kurie praneša apie procesijos pasirodymą bausiu disonansu skambančiais, juodai aptrauktais trimtais bei būbnais. Pasak tradicijos, tai žydai, prašantys nukryžiuoti Kristų. Išsiskiria iš visų jie tuo, kad negali eiti užsidengę veido (visose kitose procesijose visi atgailautojai, norėdami išsilaikyti "incognito", pasislepia po "capucho"), ir dažniausiai nei vienas iš jų visą naktį negula, savo atsparumą patiprindamas vy-nu ar tipingu tos savaitės like-

riu "Resoli", padaromu iš anyžiaus ir kavos. Tai bene pati "nerimčiausia" procesija Kastilijoje, kurios įspūdis betgi greit išdildomas apie vidurdienį pasirodiančios "skausmingosios" eisenos. Ten itin patraukia akį prieš kiekvieną "paso" einantis būrys mažyčių mergaičių, su dideliu susikaupimu nešančių ant juodų padėklų Kristaus kančios įrankius: erškėčių vainiką, plaktuką, vinis, Veronikos skarą. Suteimus pasirodo ir trečioji procesija — "laidotuvės". Ji praeina visiškoje rimtyje. Net nešamom statulom, kai sustoja

SOPHIE BARGUS RADIO SEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarašis pirmadienio 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kl. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2478
7159 South Maplewood Avenue, Chicago, Illinois 60629

REAL ESTATE — INCOME TAX DRAUDIMO IR KT. REIKALAIŠ

A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY
A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)
Sąžiningas Patarnavimas

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų
A. VILIMAS
3415 So. Lithuania Avenue
Tel. FRontier 6-1882

pailsėti, paremti lazdos apmau-namos guminiiais galais, ir girdisi tik kartas nuo karto mažos choralinės grupės giedamas "Miserere". Atgailautojų nešančių žvakių liepsnelės suteikia

(Nukelta į 5 psl.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoj \$3; už dirbtuvės darbą \$10 ir daly. Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

SERENAS perkrauto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67 PL. WA 5-8063

10% 20% 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street, Chicago, Illinois 60642.
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
3 skyriai Chicagoje:

2608 W. 69 St. Tel. WA 5-2767
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
3212 S. Halsted. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi tele-siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemo-mis kainomis.
E. ir V. Zukauskai.

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

TEL.: GR 6 - 7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymiausių krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipria finansine ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtumėte geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago's Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$53,500,000.00 turto įstaigą.

JOHN PAKEL, direktorių tarybos
ir bendrovės prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance

- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special

- money order checks. No service charge to members
- U.S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

PASAULY NĖRA ŽMOGIŠKŲ RANKŲ

(Atkelta iš 3 psl.)

Greit apsidairo ir nubėga į vidurį scenos... Stoviu. Ji neatsisuka: pasakė viską, dabar reikia veikti... Reikia pasisilinti nepastebėtam. Dar kiek palūkėsiu, kad visai niekas neįtartų... Bet, kai ji išeis, ji bėgs tiesiai į ten, kur aš privalau būti anksčiau... Dabar niekas į mane nežiūri... Eisiu!

Einu ilgą, tamsoką koridorium. Koridorius siauras: du žmonės greta viens antro vos praeitų... Netoliese vienoje šoninėje sienoje šviečia anga, o priešingoje juoduoja kita. Tai sankryža. Prieinu. Tamsiojoje šakoj nieko negalima įžiūrėti, o šviesiojoje gana tolokai staigus posūkis. Iš už kampo krenta ryškios dienos šviesa. Ji atsimušia nuo grublėlių, pažaliavusių akmeninių sienų ir susilpnės, išblėsusi ateina iki čia. Iš tolos tamsi turi čia atbėgti. Palauksiu. Galų pasivaikščioti. Išsižiūrėsiu kelią, kuriuo mes bėgsime, kad paskui nereiktų klaidžioti. Einu tolyn. Dar vieną sankryžą. Tik čia jau abi angos

juodos. Praeinu. Padvelkia šaltis... Visiška tamsa. Nejauku. Greit tolinuosiu... Šviesėja. Gal jau per toli nuėjau? Kad neprasilenkčiau su ja! Atsisuku. Koridorius tuščias. Ne! Ji mane būtina pamatys, o, be to, čia taip tylu, kad aš tikrai išgirsiu jos žingsnius... Įeinu į erdvią, šviesią patalpą. Vienu šonu žemyn leidžiasi platūs laiptai, už jų atraminės sienelės šviesi erdmė. Kur veda tie laiptai? Atsiremiu į sienelę: priešais laiptų aikštelė, o nuo jos laiptai leidžiasi po grindimis, ant kurių aš stoviu. Iš ten sklinda dienos šviesa. Ten, matyt, yra vestibulius. Ten tikrai rasime kur išeiti. Dabar galiu grįžti atgal. Tik kur ji taip ilgai?! Ar kas jos nesutrukdė? Skubu. Greičiausiai kas nors kokių reikalų sulaukė. Atsikratys ir atbėgs...

Štai jau pirmoji sankryža. Einu pro ją... Dabar viename koridoriuje kažkas šviesaus... Kas ten?! Stambus, kampuotas ir juda. Tai akmeninis žmogus!.. Jis ateina... Juda nerangiai ir lėtai. Stato koją — bam — dusliai trinkelčia akmuo į akmenį... Bam... bam... bam... Lėtai eina. Bet jis stambus ir užima visą koridorių: pro jį neprasmuksiu... Nuleistoj rankoj žvilga ilgas durtuvas... Jei vartojta durtuva, tai jo rankos gal vikresnės nei kojos... Bam... bam... bam — akme-

ninis budelis ateina... O kurgi ji?! Kodėl jos nėra?! Bėgu prie antrosios sankryžos. Šviesūs koridoriai, kuriuo ji turi ateiti, tuščias... Dar kiek palauksiu... Jei dabar ji išbėgtų ten iš už kampo, tai mes dar spėtume... Bet ji nepasirodo... O akmeninis artėja!.. Bet kodėl jis ateina, o jos nėra?! Gal mūsų suokalbis jau atskleistas?! Gal valdovas užklupo ją bebėgančią, ir ji prispirta prisipažino?! O gal visa tai buvo tik spąstai man?!

Bet ji buvo tokia atvira!.. Ne, to negali būti!.. Reikia bėgti pasižiūrėti, ar akmeninis arti... Pribėgu. Taip, jis jau daug arčiau... Subėgti iki anos sankryžos ir atgal aš dar spėčiau, bet jos laukti jau nebegaliu... Teks gelbėtis vienam... Tai kažkaip nelabai garbinga... Reikia, kad aš ją paliečiu... Bet ji neatėjo!.. Gal ji mane paliko?! Gal ji atsisakė nuo savo sumanymo?! Juk visa tai buvo scenoje!.. Ji tik dainavo savo partiją!.. O pašnibzdėti, kad laukčiau, gal taipgi buvo tik jos partija?! Aš teisinu save... Bet gyvas ir laisvas būdamas, aš galėsiu ją surasti ir, jeigu reikės, padėti... Tai bus daug geriau ir tikčiau, negu eiti siauru, tamsiu koridorium, kuris gali baigtis siena, girdint už savęs artėjančius akmeninio budelio žingsnius...

SIENA

Bėgu. Lekiu iš visų jėgų. Reikia bėgti kaip galima greičiau. Dar greičiau! Dar greičiau!

Siena — jos galo nematyti! Tęsiasi ji ir tęsiasi, ir net ten, kur dangus sueina su žeme, — tokioje tolybėje! Kurgi man ją pasiekti! — net ten siena stovi iškilusi... Į kojas dygtelėjo silpnumas. Gal ji niekur nesi-baigia?!

Aukštai iškilusi, stovi ji tiesi ir lygi, ir joje nėra nei jokios angos — vartų, durų ar nors lango — pro kur galėčiau pralįsti. Vargšas aš...

Jis, aš žinau, jau apsižiūrėjo, kad manęs nėra ir dabar jau vejasi: bėga paskui mane... didžiuliais žingsniais... Jis toks aukštas, kad siena jam bus tik iki krūtinių!..

Aš bėgu, kaip galiu. Bet kokie tie mano žingsniai! Ar juos galima lyginti su jo?! Reikia bėgti dar greičiau! Greičiau! Greičiau!

Kažkoks garsas — aš jau girdžiu... Viskas baigta... Aš girdžiu, kaip žemė dunda po jo kojomis! Žuvau!

Bėgu — lekiu! Kai koja paliečia žemę,

taip susitrenkiu, kad net visas kūnas sudreba. Greičiau bėgti, tur būt, neįmanoma...

O jo žingsniai bilda vis stipriau... Dabar jau aiškiai galima juos išskirti. Vis arčiau... Jis priveja mane!

Ką daryti?! Slėptis!.. Kur slėptis? Ap-link vien lygi žemė — išdžiūvę pilki grumstai...

O! Virš sienos jau matyti juodos viršūgalvis, iš šonų kyšo taip pat juodos, smailios, ilgos ausys. Iškyla kakta... Tuoj pasirodys jo akys!!! Baigta! Aš turiu dabar pasislėpti. Kur? Štai nedidelis įdubimas. Šoku - griuvu į jį, prisipaudžiu ir nejudu. Gal jis manęs nepastebės! Bet ar galima nepastebėti žmogaus, gulincio lygiame žemės lauke?! Kas bus, tas!..

Aš stipriai užsimerkęs. Mano pirštai sulindę į žemes. Žemės šaltis spaudžiasi į skruostus. O kad aš galėčiau į tą žemę įsirausti, joje prasmėgti, dingti, išnykti!..

Žingsniai čia pat... Prabudau...

Prabudau? Ne! Siena tebestovi, aš ke-liuosiu, bėgu ir vėl griuvu, o juodojo akys tuojau pažvelgs į mane... Iš šito sapno aš niekada nepabusiu...

(Ištraukos pabaiga)



Po Thornton Wilder "Mūsų miestelio" premjeros Bostono Modernųjį teatrą sveikina Bostono Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Antanas Matijoška.

THORNTON WILDER SPEKTAKLIUI BOSTONE PRAĖJUS

Beatricės Kleizaitės - Kerbelienės vertimas bei režisūra, Romo Šležo šviesos ir garso efektai ir eilės jaunų aktorių taikli vaidyba lietuviškai publikai vykusiai pristatė Thornton Wilder trijų veiksmų dramą "Mūsų miestelis" (Our Town, 1938) Bostone, balandžio 30 d. (žiūr. "Thornton Wilder lietuviškoje scenoje", Draugo kultūrinis priedas, balandžio 23 d.)

Kad modernusis teatras mūsų laukiamas ir visuomenės remiamas įrodė pilna salė žiūrovų, ilgi plovimai ir publikos dėmesys visais tris veikalus skirtingas valandas, nežūrint žemutiname Piliečių klubo aukšte netikėtai vyksiančių ir dėmesį trukdančių šokių. Kad ši drama buvo pastatyta Jaunimo metų dvasioje, akivaizdžiai rodė ir aktorių amžius (dauguma niekada anksčiau nevaikė studentai ar neseniai baigę mokslo) ir apie šimtas jaunų veidų salėje. Reikėtų dar pridėti, kad "Mūsų miestelis" mintis taip pat jaunatviška: džiaugtis didėle dovana — gyvenimu. Vaidinimą globojo Bostono Lietuvių Bendruomenė. Dabar jau girdėti, kad vaidinimas yra kviečiamas ir į kitas lietuviškas kolonijas.

Atėjus į salę, akysna krito jau paruošta pirmojo veiksmo scena: tik stalai ir kėdės, jokių įprastų teatro dekoracijų. Scenos vedėjas (aktorius Jurgio Jašinsko) pareiškia, kad vaizdžiai apipasakoti įsivaizduotiną mažą New Hampshire miestelį, Groverio Kampo, apylinkę, namus

bei visa kita, kas supa tuos kelis scenos rakandus. Seimyniškas Gibbs ir Webb namų rytas, puikiai išreikštas Romo Šležo brėkstančio pavasario ryto šviesų tvarkymu ir labai tinkama įvestais garsais — gaidžiais, pienininko našamų butelių skambesiu ir kit.

Vaidinimas įsisiūbavo nuotaikingai. Sklandžiai paruoštas B. Kerbelienės (pirmą kartą) lietuvių kalbon teksto vertimas neatitraukė žiūrovų nuo įvykių eigos, o aktorių judesiai papildė žodžių prasmę. Kruopšti dviejų mėnesių ruošos režisierės priežiūroje sugebėjo suderinti ir supinti lietuviškai išreikštą veikalo mintį ir neprityusių aktorių pirmojo "bandymo" puikų egzaminą.

Nė neįsijudami, žiūrovai greitai atsirado mažojo miestelio rytinio gyvenimo rutinoje. Štai policininkas (Romas Bričkus), senasis pienininkas (Algis Makaitis). Dvynukus nakties metu į pasaulį priėmęs grįžta dr. Gibbs (Kazys Barūnas), kelias pusryčiauti šeima — ponis Gibbs (Inga Daukantaitė), vaikai Rebeka (Nijolė Vaičiūtė) ir Jurgis (Norbertas Lingertaitis) ruošiasi mokyklon.

Salia (be jokių sienų ar dekoracijų) prie stalo renkasi kaimynas redaktorius Webb su žmona (Algis Antanavičius, Valė Vakauzaitė) ir vaikais Valiumi (Bytis Gavelis) ir Emilija (Nijolė Garlaitė - Žygieinė).

Iš žiūrovų atsiliepimų matyti, kad scenos įvykiai tikrai buvo priimti kaip savi, suprantami,

mi, pergyventi: šeimyniškos įtampos, bėdos, pletkai, vaikų mokykliniai rūpesčiai — Emilija pažada padėti Jurgiui ruošti pamokas; klausia mamos, ar ji berniukams graži; ponis Webb grįžta iš choro repetacijos ir pasakoja, ką girdėjusi apie vargonininką Simoną Stimson (Romas Gudinskas); stengiasi vyrui įkalbėti atostogas. Antrąjį aukštą vaizdavo scenoje pastatytos kopėčios, ant kurių atsirėmę stovėjo, pro langą mėnuli stebėdami, vaikai.

Prieš Jurgio ir Emilijos vestuvės (antras veiksmas) profesorius Willard (Algis Makaitis) Groverio Kampo apibūdina antropologinėmis ir geologinėmis žiniomis bei sąvokomis. Jo balsas ir judesiai gražiai atitiko senovo žmogaus elgseną. Jaunųjų vestuvės garsiniais vargonų efektais, apšvietimu, tikriausiai ir pačia tematika žavėjo žiūrovus. Pagrindiniai "Mūsų miestelio" veikėjai Emilija (Nijolė Žygieinė) ir Jurgis (Norbertas Lingertaitis) gražiai perdavė jaunųjų nuotaikas, tarpais girdėjęs vestuvių dalyvių (sėdinčių nugara į salę) pastabas. Kiek anksčiau švelnus ir paprastas Emilijos ir Jurgio meilės atskleidimas pono Morgan vaistinėje tikrai jautriai atliktas.

Paskutinis veiksmas rodė didelį kontrastą pirmųjų veiksmų jaunystei ir vestuvėms; kapinėse sėdi anksčiau mirę Groverio Kampo gyventojai, juodais lietsargiais nešini įeina gyvieji jaunosios Emilijos laidoti.

Kalbėdami vienodais, lėtais mirusiųjų žodžiais, palaidotojai pasakoja savo nuomones apie gyvuosius. Čia ypatingai gerai pasirodė Inga Daukantaitė ir Teresė Durickaitė. Atsidūrusi mirusiųjų tarpe, Emilija (baltai apsirengusi) lyg įneša ten gyvybės, net grįžta trumpam laikui į pasaulį (savo gimtadienio proga), bet atsiranda vėl kapuose, pamačiusi, kaip sunku gyventi, žinant ateitį ir matant žmones, paskendusius kasdienybėje, nevertinančius kiekvieno, kad ir paprasčiausio gyvenimo įvykio. Veikalą užbaigia Jurgis, sukritęs prie Emilijos kapo.

Tur būt neišvengiama, kad dalis vaidinimo, ypač anglų kalbos tipingi išsireiškimai, nepasiektų žiūrovų, girdinčių jį savo kalba. Naudotasi veikėjų angliškais pavardėmis ir kai

kur tokiais pat vardais. Veikalas šiek tiek aptrumpintas. Dialogai ir scenų vedėjas pasakojimai (ne visada griežtai atitinkantys vertimo tekstą) praėjo sklandžiai, natūraliai. Jeigu jauniems ir lig šiol neprityusiems aktoriams linkėti pažangos, tai nekokomis ypatingoms klaidoms atitaisyti, o tobulėti sekančiame Bostono Moderniojo teatro kito veikalo pastatyme.

Dramoje vaidino kartu Algis Starinskas (vyras iš žiūrovų eilės) Danguolė Narkevėčiūtė (ponia atskiroje kėdėje), Kęstutis Makaitis (Sam Craig), Vytautas Dilba (Joe Stoddard), Vytautas Vasiliauskas (ūkininkas Carter) ir smulkesni veikėjai Dovilė Kerbelytė, Ramunė Kerbelytė ir Jurgis Lendraitis.

A. S.



"Dabar mes tikrai rimtai kalbame..." Scena iš T. Wilder "Mūsų miestelio" Bostono Moderniojo teatro pastatyme. Nuotraukoje Emilija (Nijolė Garlaitė-Žygieinė) ir Jurgis (Norbertas Lingertaitis).

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5 - 4787

REBLAKE - ROCHKES APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4 - 1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI
Mes patelevonuosime jūsu gydytojui

4 1/2 %
current dividend

Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Valandos: Pirmad. Antradi. Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Prieš dieną uždaryta Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

DIDŽIOJI SAVAITĖ KASTILIOJ

(Atkelta iš 4 psl.)

senom gatvelėm dar daugiau pasilaptingumo, kol palaipsniui viskas nutyla. Didįjį šeštadienį Cuenca ilsisi. Net ir Velykų rytą nesijaučia tikro Prisikėlimo džiaugsmo, ir bažnyčios nepripildo taip, kaip kituose kraštuose. Nors ryte ir išeina Prisikėlimo procesija, tačiau niekas nebeina jos žiūrėti. Pačios Velykos ispanams nedaug teikiškia — jie visai išsisemia, "besekdami" Kristaus kancią, nors dažnai ir ne tokiam susikaupime, koks mums atrodytų reikalingas.

Čuencos Didžiąją savaitę suintensyvina ten jau penkti metai tuo laiku ruošiami religinės muzikos koncertai, kurie sutraukia savo rūšies publiką. Orkestrai dažniausiai atvažiuoja iš Madrido, bet solistai surenkami iš visų kraštų. Daug prie jų pasisekimo prisideda ir jiems parinktos vietos: trys visai skirtinguose šonuose bažnyčios, kurios muzikos mėgėjų norom nenorom priverčia pamatyti ir puikias viso miestuko iluminacijas naktį.

Intensyviai išgyvent Didžiąją savaitę — didžiulis nuovargis. Todėl vis daugiau ispanų vietoj tipingų procesijų ieško pajūrio ar kalnų oro tomis dienomis. Mažėja eisenose ir atgailautojų skaičius. Gi joms praėjus, visi pradeda laukti savo miesto "feria" — mugės, kur pasilinksminimai, vyno ragavimai, tipingi šokiai atrodo daug natūralesni, daug geriau atitinkantys šventės dvasią.

kestrai dažniausiai atvažiuoja iš Madrido, bet solistai surenkami iš visų kraštų. Daug prie jų pasisekimo prisideda ir jiems parinktos vietos: trys visai skirtinguose šonuose bažnyčios, kurios muzikos mėgėjų norom nenorom priverčia pamatyti ir puikias viso miestuko iluminacijas naktį.

Intensyviai išgyvent Didžiąją savaitę — didžiulis nuovargis. Todėl vis daugiau ispanų vietoj tipingų procesijų ieško pajūrio ar kalnų oro tomis dienomis. Mažėja eisenose ir atgailautojų skaičius. Gi joms praėjus, visi pradeda laukti savo miesto "feria" — mugės, kur pasilinksminimai, vyno ragavimai, tipingi šokiai atrodo daug natūralesni, daug geriau atitinkantys šventės dvasią.

Restoranas Neringa

LIETUVISKI IR AMERIKONISKI VALGIAI

Atdara kasdien nuo 11 v. ryto iki 8 val. vakaro.

2632 West 71st St.,
Telef. — 778-9359

Sav. Teresė Karvelaitienė

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	OL 7-6820
UTICA, N. Y.	968 BLUECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	363-0404
PHILADELPHIA 23, PA	431 W. CHARD AVENUE	PO 9-4507
ALBANY, N. Y.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1054
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	1601 JES CAMPAL AVENUE	TO 8-0268
HARTFORD 6, CONN.	443-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5164
JERSEY CITY 3, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	GR 3-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
STAMFORD, MICH.	11330 JES CAMPAL AVENUE	TO 8-0268
SO. BOSTON, MASS	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

4 1/2 %

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanekas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
GEGUŽES — MAY 12, 13 IR 14 D. D.

DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth \$5.29
ITALIAN SWISS COLONY, CALIFORNIA BRANDY	Fifth \$2.98
CUSENIER IMPORTED THREE STAR COGNAC	Fifth \$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
CINZANO IMPORTED Dry or Sweet VERMOUTH	Fifth \$1.39
CLOSE OUT DECANTER ONLY Popular Brand of 6 year old KENTUCKY STRAIGHT BOURBON 90 Proof	Fifth \$3.98
CANADIAN MIST IMPORTED CANADIAN WHISKY	Fifth \$3.39
LEMON ICE LIQUEUR	Fifth \$3.79
DUCAL 1959 VINTAGE RED LISBON GRAPE WINE	Fifth \$1.79
DE KUYPERS Creme De Menthe, Creme De Cacao or Peppermint Schnapps	Fifth \$2.79

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS • VARTOJAMŲ TAISYMAS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71st St., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western P.Rosp. 8-5875
Vedėjas L. LIEPONIS

Pirmadien. ir ketvirtadien. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
5240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
UDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kultūrinė Kronika

LIETUVIŲ DAILININKŲ KŪRYBA "DRAUGO" PATALPOSE

Pastaruoju laiku dienraščio "Draugo" redakcijos ir administracijos foje yra virtusios tikra mūsų dailininkų darbų galerija. Spaudos reikalais "Drauge" besilankantys visada gali pasinaudoti proga ir pamatyti rinktinę lietuvių dailininkų kūrybą. Kai kurie paveikslai yra tikra retenybė, kaip, sakysim, 1924 metais Kaune dail. J. Šileikos tapytas didelis Maironio portretas, kuriame poetas dailininkui pozuoja ne apsilvęs įprastine sutana, bet apsirengęs visai pasaulietiška, bet aklaiziai tikra. Ir šia prasme toks Maironio portretas yra unikuminis. Taipgi labai įdomus to paties J. Šileikos 1924 metais tapytas dr. Jono Basanavičiaus portretas. Tarp portretų dar minėtinas ir arkivyskupo Jurgio Matulaičio atvaizdas, tapytas Adomo Varono. Specialaus matinio lango fone akysna krinta spalvingas

Adolfo Valeškos vitražas — Šv. Kazimieras. Grafiką reprezentuoja žymieji šios technikos kūrėjai: Viktoras Petravičius, Romas Viesulas, Paulius Augius ir kiti. Gretimai vėl regima visai eilė J. Pautieniaus, Adomo Varono, J. Paukštienės peizažų ir A. Tamošaičio bei J. Dzegoraičio abstraktų ir pusiau abstraktų. Tarp visų čia jauniausioji yra Giedrė Žumbakienė su savo dekoratyvinėmis gėlėmis ir emalėmis. Pati naujausioji "Draugo" foje sienų puošmena yra sesers M. Mercedes kūryba: vienas jos paveikslas (Nukryžiuotasis) išgytas tik ką praėjusioje dailininkės parodoje 69 meno galerijoje, o kita (Magnificat) "Draugui" dovanojo pati dailininkė dienraščio 50 metų sukakties proga. "Draugo" pastogėje ligi šiol sukaupus mūsų dailės lobis, reikia tikėtis, bus nuolat didinamas ir saugomas ateitį.

● **Lituanistikos Institutas** gavo iš Čiurlonio ansamblio vadovybės 78 spausdintas koncertų programas, pradedant programa koncerto, duoto 1945 m. lapkričio 23 d. Wangen im Allgau ir baigiant jubiliejinių 1965 m. koncertais. Kai kurios programos yra gana kuklios, tik vienas lapelis, o kitos sudaro stambias ir meniškai apipavidalintas brošiūnas, kurios be programos ir skelbimų dar turi eilę straipsnių. Įvairių lietuviškų parengimų, minėjimų ir koncertų programos yra svarbus mūsų kultūrinės veiklos dokumentas, jos dažnai dingsta be pėdsakų, todėl Lituanistikos Institutas jas renka ir saugo. Tikimasi, kad ir kiti ansambliai paseks čiurlonietų pavyzdžiu ir siųs savo programas Institutui (adresas: 4522 Albion Rd., College Park, Md. 20740).

● **Nauji mūsų kompozitorių kūrinių Religinio kongreso programoje.** Š. m. rugsėjo 3–4 d. Washingtone įvykstančios lietuvių kopyčios dedikacijos ir religinio kongreso vakarų programoms keturi iškiliųjų lietuvių kompozitoriai sutiko sukomponuoti keturis kūrinius koncertine forma, solistams su fortepijono palyda. **Julius Gaidelis** rašo muziką "Tikintųjų maldos" invokacijoms ir į jas atsakymams pavieniams solistams ir solistų kvartetui su fortepijono palyda. Švč. Mergelės Marijos trilogiją, kuria šie kompozitoriai: 1. Jonas Zdanis rašo muziką Antano Jasmanto eilėraščiui "Juodbruvė mergaitė" (iš premijauto rinkinio "Gruodas"), mezzosopranei solo su fortepijono palyda. 2. Tėvas Bruno Markaitis, SJ, rašo muziką Kotrynos Grigaitytės eilėraščiui "Nenuženk nuo akmenų" (iš rinkinio "Širdis pergamente"), sopranui solo su fortepijono palyda. 3. Jeronimas Kačinskis rašo muziką Elenos Tumienės eilėraščiui "Lietuvos Karalienė" (iš knygos "Karaliai ir šventieji"), bosui solo su fortepijono palyda. Be to, kongreso sekmadienio bankete bus pirmą kartą išpildyta Juozo Gruodžio kantata, Bernardo Brazdžionio žodžiai "Garbė Tau, Viešpatie" (iš rinkinio "Per pasaulį keliauja žmogus"), mišriam chorui.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers



Rankomis išpaušyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY



REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

● **Siniavskio draugas** taipgi nuteistas. Sovietų tribunolas šiomis dienomis pasmerkė Siniavskio draugą meno kritika ir rašytoją Igorą Naumovičių Galamčioką, kuris garsiajame procese liudijo už kaltinamus rašytojus. Galamčiokas atsisakė teisme pasakyti, kas jam davė skaityti Siniavskio "antiso-

vietinius" veikalus. Jis taip pat parašė tris protesto laiškus dėl neteisingo Siniavskio pasmerkimo vyriausiam sovietų tribunolui ir "Izvestijoms" bei "Literaturnaja. Gazeta" laikraščiams. Už tai sovietų teismas nubaudė Galamčioką šešiams mėnesiams "perauklėjamojo darbo" bausme ir jo atlyginimą sumažino dvidešimt procentų.

● **"Paulius VI Jungtinėse Tautose".** Šiomis dienomis Vatikane šventajam Tėvui buvo įteikta pirmasis egzempliorius Vatikano knygų leidyklos išleisto veikalo "Pauliaus VI vizitas Jungtinėse Tautose". Veikale atspausdinta visos Šv. Tėvo kalbos, laiška ir pašnekesiai tos istorinės kelionės metu. Iš viso čia telpa 51 dokumentas.

● **Dailininkas Antanas Žmuidzinavičius,** šį rudenį okupuotoje Lietuvoje baigęs 90 gyvenimo metų, o dar tvirtas ir veiklus, savo 75 metų kūrybinio darbo vaisius — apie 2,000 paveikslų — atidavė globoti valdžiai ("padovanojo liaudžiai",

kaip sako valdiniai laikraštiniškai).

Valdžia įrengė tam tikrą Čiurlonio vardo galerijos skyrių (filialą), kurio atidarymo išlaimės buvo kovo 22 d. Savo kalboje Žmuidzinavičius dėkojo valdžiai ir partijai, kad pritaikė jo pasiūlymą ir kad įrengė tą muziejų.

Atidarymo iškilnių aprašymuose neminama, kur tas Čiurlonio galerijos filialas yra. Valdžia jį tik įrengė, bet nestatė. Todėl atrodo, kad įrengė paties Žmuidzinavičiaus namo, Putvinskio (dabar S. Nėries) gatvės, Kaune. Namas valdžios jau seniai nusavintas, nors Žmuidzinavičius visą laiką jam tetrėjo butą. Bet ir dabar jis apie tą vietą kalba, kaip apie savąją: "Kuklūs šių namų rėmai toli gražu neleidžia viso to parodyti" ir "Iš savo pusės aš pasistengsiu būti dar toliau naudingas, iki kol mano atgyvenęs asmuo atsiras po žydinčia velėna šio filialo sode". Iš Žmuidzinavičiaus žodžių matyt, kad šį jo testamentą taip sutvarkyti padėjo ne tik kolegų dailininkai (ypač iš kaimyninės Čiurlonio galerijos), bet ir Maskvos Dailės akademijos prezidiumas, iš kurio Žmuidzinavičius gavo savo sumanymui pritarimą ir paskatinimą vilniškiam pareigūnams, kad leistų ir padėtų jį įvykdyti. (E.)

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertiškai uždedam naujus ir talsus senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuojamas.

A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA



CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASE SEMENIENE

Apie aukštuomenės moralinį nuosmukį

Kai Chicagoje buvo pristatytas filmas "Darling" pirmu kartu pereitų metų gale, jis vos išsilaikė nustatytą laiką. Dabar gi, filmui laimėjus 3 akademijos premijas (o ypač Julie Christie gavus geriausios aktorės Oskarą), vien tik Chicagoje "Darling" išsibarstė net po 45 kino teatrų. Tokia tai yra "Oscar" statulėlės ir su tuo įvykiu surištos reklamos magiška galia.

Po italų režisieriaus Federico Fellini kontroversinio filmo "La Dolce Vita" pasisekimo ir "Boccaccio 70" paplitimo, nestebėtinas "Darling" atsiradimas. Anglijos režisierius John Schlesinger jau ir savo ankstyvesniais 2 filmais "A Kind of Loving" ir "Billy Liar" parodė talentą subtiliai įkasti socialines nedorybes. Jojo britiškasis filmas "Darling" yra atvira satyra, pajaukianti turto perkeikimą ir "saldų gyvenimą" — tai "perdantį leidimą" socialinės padėties aukštuomenės moralinio nuosmukio.

"Darling" yra pasakojimas apie Londono modeliutojos Dianos Scott pasaulinį kilimą iki kulminacinio triumfo — vedybų su turtingu Italijos aristokratu, tampa princese, ir jos

visišką vidinį žlugimą, brandant per moralinį purvą.

Tai yra tikra tragikomedija, kaip moralinės savybės gali mus apleisti šiame moderniškame mūsų gyvenime. Pačios Dianos problema yra ta, kad ji neturi jėgų pakilti virš savo silpnybių ir viliojančio pasaulio. Ir tai nėra paprasta tragedija, nes nei ji pasitaiko, nei nuopolio desperacijos pajutime nenutraukia savo gyvenimo siūlo.

Šioji satyra apie sprausminio amžiaus nemoraliją "herojė", ieškančią pasismaginimo tarp Anglijos ir kontinento (Londono, Paryžiaus ir Capri saloje) vargiai ar patiks bet kuriam žiūrovui. Ir Padorumo legonas pataria jį žiūrėti tik pilnai subrendusiems ir tai su rezervais. Gi paprastą kiekvieną eilinį žiūrovą toks filmas verčia susimąstyti, lyg koks perspėjimas: "Prie ko, pagaliau, pasaulyje prieita!"

Ir šiame, nežiūrint humoro, kartais karčiai ciniškame filme "tikru auksu" prasiskverbia palyginti dar naujokės Julie Christie vaidyba, įtikinamai pavaizduojanti moterį be charakterio.

Geriausią vaidybą savo karjeroje atskleidžia ir mūsų Lawrence Harvey — tikras viliojančio blogio portretas. Jis virto ekrano patentuotu ultramoder-

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadų, "boucle's", "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilkų, nylonų, tafetų, aksomo, ANGLISKŲ MERŽIAGŲ paltams ir kostimams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

4 1/2 %

Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose



Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio, pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

Paskolos namams įsigyti ar taisyti
TURTAS VIRŠ \$100,000,000.00
REZERVAI VIRŠ \$9,500,000.00

Bendrovė iš seno vedama tėvo ir sūnaus

JUSTIN MACKIEWICH
Direktorių Tarybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

VALANDOS

Pirmadieniais 9 iki 8 v. vak.
Antradieniais 9 iki 4 v. vak.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 v. vak.
Šeštadieniais — 9 iki 12 val.

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

nišku donžuanu.

Dirk Bogarde, televizijos komentatorius, Dianos pirmasis "draugas" ir tikroji meilė, vaidybinių filmų pusę irgi gerokai nusveria savo meniškai puikia vaidyba.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters — Paddlers — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Taupykite

MES MOKAME **4 1/2 %** ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

FOTOGRAFAUS ŽAVIOMS NUOTAKOS

THE Paul STUDIO

home of MODERN photography



Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera



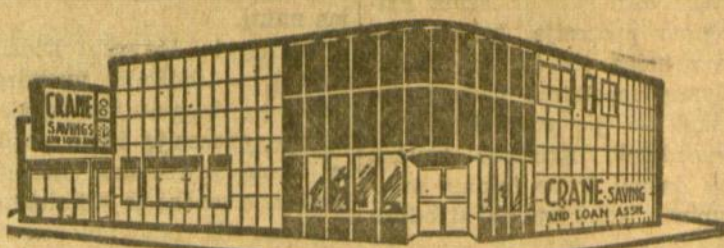
PIETŲ

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.



CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

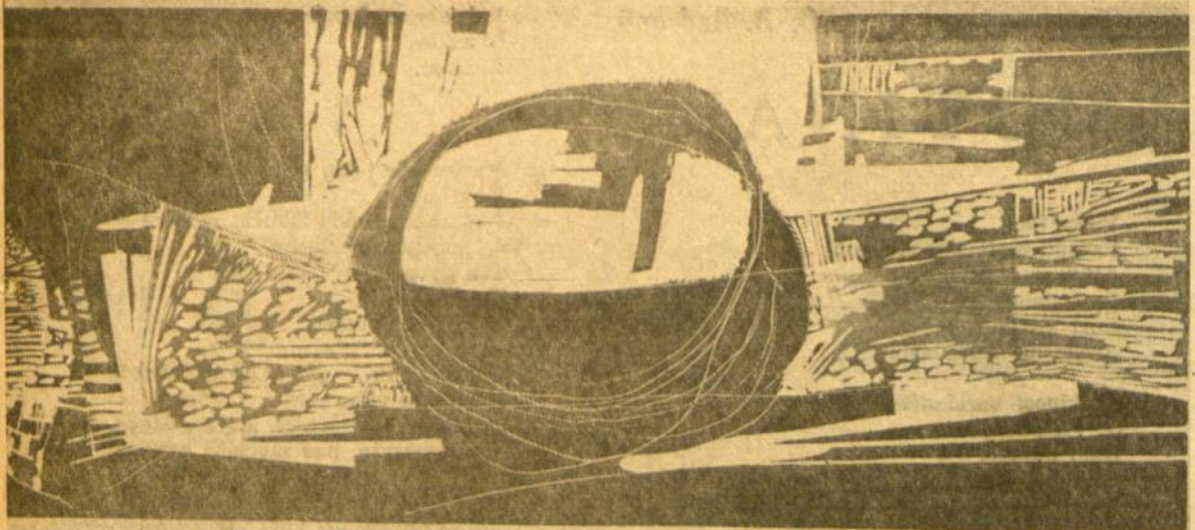
4 1/2 %

Naujas aukštas dividendas mokamas aš investavimo sąskaitas



PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta



V. Ratas Spalis N. S. W. (spalvotas lino raizynys)

NAUJI LEIDINIAI

● **AIDAI**, 1966 m., balandžio mėn., nr. 4. Labai aktualus šiandieninė mūsų situacijoje yra paties redaktoriaus Juozo Girniaus vedamasis straipsnis „Antikomunizmo prasmės klausimu“. Giliai ir visai realiai į temą žvelgdamas, be kita ko, J. Girnius rašo: „...nevienam norisi tik piktintis viskuo, kas ateina iš Lietuvos, visiškai pamirštant, kad tai virsta piktinimusi ne komunizmu, o tuo, kad ir komunistinėje vergijoje mūsų žmonės kiek galėdami tęsia lietuviškosios kultūros gyvybę. Rodos, nekilo protesto, kam radijo valandėlėse pagrojama plokščių iš Lietuvos. Nepiktino, pvz., ir Čiurlionio reprodukcijų aplankas. Bet įsidėta tebe gyvo Lietuvoj likusio dailininko reprodukcija jau kai ką papiktina. Visi laikraščiai perteikia Eltos komunikatinės informacijos apie naujai Lietuvoj pasirodžiusias knygas, mokslininkų, rašytojų ir kitų menininkų sukaktis ar mirtis. Tačiau atskiro recenzinio vertinimo Lietuvoj išleistų literatūros ar mokslo veikalų beveik nėra mūsų spaudoj (susidomima, kai daugiau yra pagrindo tuo nors pasipiktinti, negu pasidžiaugti). Kas pabando plačiau pasidomėti Lietuvos rašytojais, lengvai susilaukia priekaišto, ar nesima „bendradarbiavimo“. O įsidėti eilėraščių ar paminėti mirusį ar gyvą Lietuvoj likusį rašytoją kai kam tiesiog atrodo jau nebesilaikymu „linijos“.

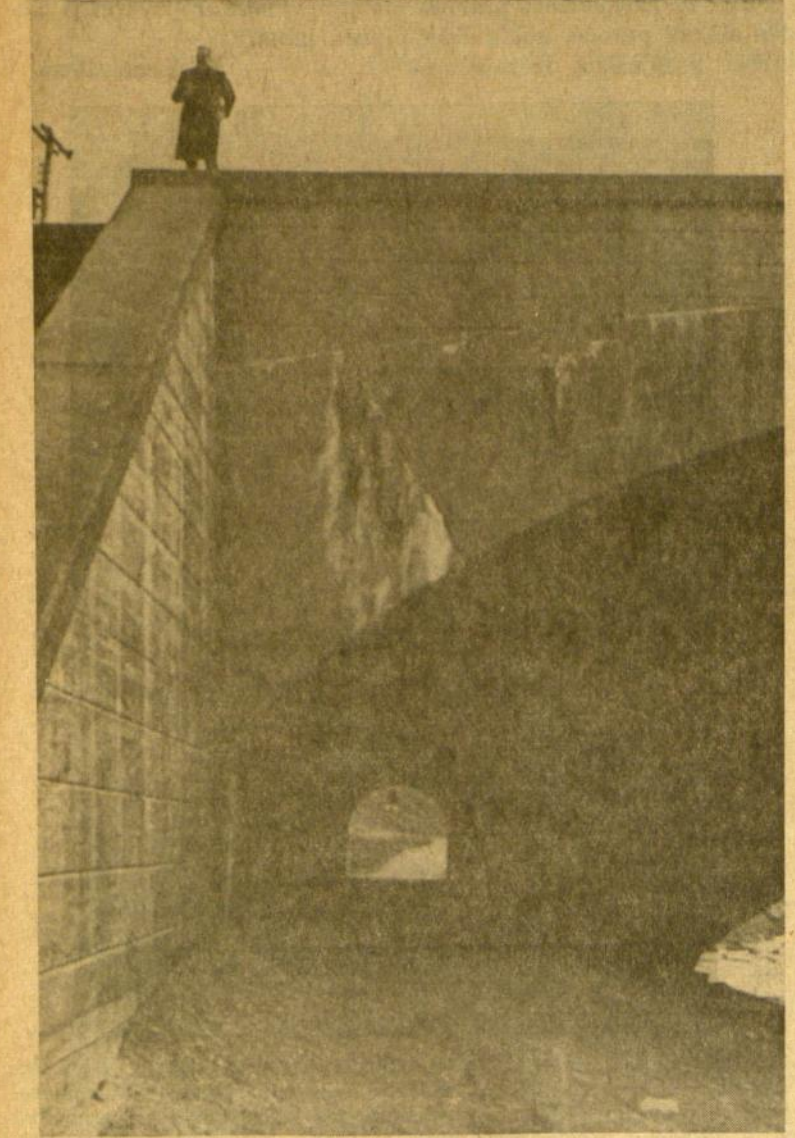
Ir straipsnį redaktorius baigia išvada: „Šia prasme ir galioja išpėjimas: nė antikomunizmo nepertempkime ligi „linijos“, kuri nebeleistų blaiviai vertinti tėvynėje likusiųjų. Tik meilei nėra ribų, o neapykantą reikia riboti. Niekada nebus per daug

lietuviško idealizmo, bet anti-komunizmas galima ir perdėti, kai jo vardan žiebiamas nepasitiekiamas savo tarpe ir, svarbiausia, užsidaroma nuo pačios tautos. Okupanto užskleistos geležinės uždangos nedvigubinkime savo pačių geležinę liniją. Tai nieko daugiau, kaip išpėjimas skirti pavergėjus nuo pavergtųjų ir savo jausmų okupantui neperkelti mūsų pačių broliams“.

Naujasis „Aidų“ numeris yra kupinas kūrybinės, aktualios ir įvairios medžiagos. Žurnalą niekada nėra vėlu užsisakyti. Jo adresas: „Aidai“, 630 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata \$7.00.

● **ATEITIS**, 1966 m. balandžio mėn., nr. 4. Tai labiausiai Jaunimo metais mūsų jaunios kartos gyvybę reprezentuojančias jaunimo žurnalus. Ypač patrauklus išradinumu ir meniškumui puslapių sutvarkymu, skoningai parinktomis iliustracijomis, gražiai surištomis su šaliais einančių raštų turiniu.

Naujo numerio ryškus taškas, manytume, yra paties redaktoriaus S. Radvilos žodis, liečiantis „Ateities“ užimtą liniją ir mezgas pokalbį su „Ateitį“ užkalbinusiais. Aplamai, reikia džiaugtis, kad „Ateitis“ nesustingsta įprastinių mūsų temų trafaretuos, bet ieško naujo metodo, naujos formos ir naujo sprendimo. Linkėtina, tačiau, kad, šiuo keliu pasinešus, nebūtų žvilgsnis nukreiptas ir nuo pakelės ir nuo to, kas anksčiau kitų pasiekta, tuo pačiu keliu beeinant, kad nebūtų džiaugiamasi „amerikomis“, kurios, gal būt, jau seniai yra kitų atras-tos. Kol kas „Ateičiai“ dar šito pavojaus yra mažiausiai. Ta-



Algimantas Kezys, SJ, vaizdą medžioklėje, Valley Forge, Pa., Nuotr. K. Cikoto

čiau apie tai pamastyti visada ne pro šalį, kad nebūtų rasta, ko niekas ir nepamatė, ir kad lengvas nusičiaudėjimas nebūtų laikomas patrankos šūviu.

Realiai gerų šūvių ir šiame žurnalo sąsiuvinyje netrūksta. Įdomus interview su dail. Giedre Žumbakienė. Gerai, kad negailėta vietos jos darbų nuotraukoms. Kai kuriais kampais provokuojas yra Felikso Jucevičiaus straipsnis „Lietuviškosios buities mitai“. Apie krikščionišką naująją rašo Gintautas Sabataitis, SJ. Taipgi mūsų se kone naujumas, kai katalikiškame žurnale įvedamas skyrius „Protestanto požiūriu“, kuriame šį kartą religinės laisvės klausimu rašo lietuvis evangelikas Eugenius Gerulis. Džiugu, kad, „Ateičiai“ Jaunimo metais paskelbus jaunųjų poezijos ir prozos konkursą, pastaruosios numeruos gausiau pabiro eilėraščių. Tačiau kaip išjudinti beletristus?

● **MOTERIS**, 1966 m., kovo - balandžio mėn., nr. 2. Rimtai redaguojamas ir estetiškai tvarkomas Lietuvių moterų žurnalas su kiekvienu numeriu pateikia vis ką nors gražaus, neatkūtinio. Šiame sąsiuvinyje vėlykine tema rašo T. Rafaelis Sakalyas, OFM. Puslapių poezijos duoda J. Narūnė ir Dantės vertimų Beatricos tema pažeria A. Tyruolis. Apie Beatricę Dantės gyvenime ir kūryboje rašo E. Krikščioniūnė. Kone penkių puslapių studijėlė apie lietuvių liaudies vaikų dainas skelbia Gražina Gustaitytė - Krivickienė. Straipsnis puikiai iliustruotas mūsų dailininkų vaikiškosios temos grafika. Įdomus taipgi apžvalginiai žurnalo skyriai ir kitokia, neblogai atrinkta medžiaga. Redakcijos ir administracijos adresas: Moteris, 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario, Canada. Metinė prenumerata \$4.00.

● **THE MARIAN**, May 1966. Mėnesinis religinis žurnalas, leidžiamas tėvų marijonų. Naujas numeris, kaip visada — gausiai iliustruotas ir įvairus. Amerikietiškas rašytojas F. Grim ir G. Brendel aprašo naująją meniskąją šventovę Washingtone. Kun. A. Nockūnas, MIC, informuoja apie Prancūzijos kunigus, drauge su darbininkais fabrikuose dirbančius. Dr. A. Šešplaukis, dėstas Notre Dame universitete, rašo apie Mariją pasaulio poezijoje. Patyrusi darbuotoja su jaunimu sesuo M. Jurgita (Saulaitytė) nupasakoja vasaros stovyklų malonumus. Tėv. J. Mačiulionis, MIC, rašo apie Mariją ryšium su visuotiniu Bažnyčios suvažiavimu. Pietų Amerikos misionierius kun. A. Švedas, MIC, mėgstas socialinių klausimų, dėsto apie planuojamą žemės reformą Čilėje. Mokytoja sesuo M. Louis atsiminimų forma rašo apie motiną. Mokslėivė D. Bruškytė pavaižduoja tėv. A. Kezio, SJ, kaip fotografo - menininko, darbus. Laikraštiniškė L. Bell išryškina reikalą motinoms ir dukroms drauge reikštis namų apyvokos darbuose. J. Rugis pasakoja apie mokslo kankinius. Gausi pasaulio religinių žinių santrauka.

LIETUVOS STATUTAS MINIMAS IR OKUPACIJOJE

„LIETUVOS STATUTUI 400 METŲ“ — tokia antraštė kovo 23 d. Vlniaus Tiesoj paskelbtas straipsnis apie didįjį Lietuvos teisės dokumentą (autorius V. Raudelūnas).

Iš tikrųjų 400 metų suėjo (kovo 11 d.) nuo Antrojo Lietuvos Statuto patvirtinimo. Pirmoji Lietuvos Statuto redakcija buvo priimta 1529 metais, antroji 1566, o trečioji — 1588 metais. Antrosios redakcijos priėmimo sukaktis panaudota kaip proga apskritai priminti Lietuvos Statuto reikšmę.

Straipsnio autorius kalba apie Lietuvos statutą be šio mės politinės propagandos nuspalvinimo, tad ir pradeda tokiu pareiškimu: „Istatymų kodifikacija feodalinėje Lietuvoje yra vienas iš reikšmingiausių mūsų praeities kultūros reiškinų ir juridinės minties brandos faktų!“ Nurodo, kad Lietuvos Statutas turėjo įtakos visų kaimyninių kraštų teisės išsivystyme: vokiškoj Prūsijoje, Lenkijoje, Maskvoj, Latvijoje, Estijoje ir ypač Ukrainoje. „Netgi prijungus Lietuvą prie Rusijos, Statutas buvo palikęs galioti, ir tik 1840 metų birželio 25 d. caro įsaku jis buvo pakeistas bend-

rais Rusijos imperijos įstatymais“.

Tas priminimas išryškina skirtumą tarp carų (Kotrynos II, Aleksandro I, Mikalojaus I) ir bolševikų (Stalno) skubėjimo naikinti Lietuvos savaimingumo pėdsakus. Carai savus įstatymus Lietuvai primetė tik po puspenkto dešimtmečio nuo už-

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA
Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

Išsimokėjimai mažų nuomėjų per banką.
Atmeta kasdien: Pirm. - Penktad. — 9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 6 v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinam: automobiliai pagal klientų reikalavimus.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgu metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

Automobilio nelaimės atvejui skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

GERIAUSIAS METŲ PREKES DOVANAS JŲSŲ GIMINĖMS IR ARTIMIESIEMS USSR

Jūs galite pirkti firmoje PODAROGIFTS, INC. Jūsų patarnavimui PODAROGIFTS, INC. parodų salėje tik ką gauti LAIMETOJAI tarpfaulinėse

parodose:
Susipažinkite su naujaisiu modelių automobilio „MASKOVIC“ — jis neapvils jus bet kokiame kelyje.
Apžiūrėkite pagerintos kokybės MOTOCIKLĄ „IZ PLANE-TA“ — TELEVIZIJOS aparatai naujausios konstrukcijos. FOTO APARATAI — su patobulintais objektyvais, pagamintais iš ypatingo stiklo. — Ekonomiški ŠALDYTUVAI — Elegantiški KAILIŲ PALTAI ir KEPURĖS iš pagarsėjusių rusiškų kailių. — AUDINIAI įvairiausių spalvų ir raštų. — Pagarsėję rusiški DELIKATESAI: grūdinė ikra, konservuoti kraiabai „ČATKA“ ir „AKO“, o taip pat kiti maisto produktai.

VISA TAI JŲS GALITE PIRKTI PAS MUS!
Pirkto prekės pristatomos Jūsų giminėms SPECIALIOMIS ATPIGINTOMIS KAINOMIS — NERIBOTAS KIEKIS — BE MUITO — BE KITŲ MOKESČIŲ. — PODAROGIFTS, INC. garantuoja skubų, tikslų dovanų pristatymą ir pranešimą apie jų gavimą.

Reikalaukite naujų mūsų katalogų, kuriuose rasite pasirinkimui daugybę pramonės gaminių ir maisto produktų.

DOVANŲ PAZYMĖJIMAS — geriausias būdas užsakyti dovanas savo giminėms USSR!

- JIS ŽYMAI SUPRASTINS užsakymų formalumus.
- ISPILDYS bet kokius Jūsų giminiių pageidavimus.
- PATENKINS juos pasirenkant užsakyti prekių pagal savo skonį ir jų kokybę.
- PADES suderinti Visasąjunginės importo-eksporto „VNEŠ-POSYLTORG“ priimti užsakymus kitų įmonių prekėms, nenurodytoms kataloge.
- NUSTEBINS JUS SAVO PIRKĖJISKA SPECIALYBE.

Išimtinai palankiomis kainomis — KELIALAPIAI Jūsų artimiesiems, gyvenantiems USSR į PUKIAUSIUS KURORTUS SOVIETŲ SĄJUNGOJE. Jų vaizdai išstatyti Paradinėje Salėje — PODAROGIFTS, INC.

Rašykite, skambinkite, reikalaukite informacijų iš PODAROGIFTS, INC., vienintelės firmos JAV-se turinčios specialią sutartį su V/O „VNEŠPOSYLTORG“ išpildyti dovanų užsakymus Jūsų giminėms USSR.

Podarogifts, Inc.
220 PARK AVENUE SOUTH (corner 18th Street)
New York, N.Y. 10003. Phone 212-228 9547

mimo, o 1940 metais jau po puspenkto mėnesio įsakas iš Kremiaus primetė Lietuvai RSFSR kodeksus...

Pastebėjęs, kad pačių lietuvių Statutas tyrinėtus palyginti mažai, autorius nurodo, kad šiuo metu toji sritys gana veiklus gūdai: 1980 metais Minske esanti išleista Pirmojo Statuto moksline kritinė laida (Trečiojo statuto teksta laida buvo išleista Kaune, 1933 metais), o dabar, Antrojo Statuto 400 metų sukakties proga, „Minskas ruošia visasąjunginę mokslininkų konferenciją“...

Todėl autorius giūlo, kad „Vilnius gi galėtų šia proga išleisti naujai paruoštą jo (Antrojo Statuto) autentišką tekstą, kurio taip seniai pasigendama mokslineje literatūroje“. Straipsnyje yra nurodyta, kad Antrojo (sukaktuvinio) statuto yra žinomi tik 24 rankraštiniai egzemplioriai: 5 rusų kalba, 18 — lenkų kalba, vienas — lotynų kalba. Šis lotyniškasis egzempliorius saugomas Vroclavo (buv. Breslau) bibliotekoje, Lenkijoje. Pre straipsnio parodyta vieno puslapio nuotrauka iš to lotyniškojo rankraščio. (ELTA)

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcres 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. Yards 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8000

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausias gėlių dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0333 PR 8-0834

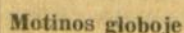
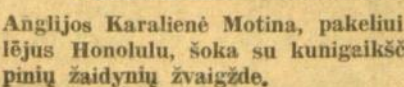
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ	
2424 W. 69th STREET	Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE	Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS	
4348 S. CALIFORNIA AVE.	Tel. LAfayette 3-8572
ANTANAS M. PHILLIPS	
3307 S. LITUANICA AVE.	Tel. Yards 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS	
3354 S. HALSTED STREET	Tel. Yards 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS	
10821 S. MICHIGAN AVE.	Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN	
3319 S. LITUANICA AVE.	Tel. Yards 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS	
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.	Tel. OLYmpic 2-1003

Redaguoja St. Semēnienē, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925 - 5988

SOFIJA OŽELIENĒ, Chicago, Ill.

✻



Nuotrauka V. Maželio

J. Jazbutienė

O. B. Audronē

O, motina!
Tu šventas žemēs grožis,
Kartū kartoms padovanotas.

✻

Kukū, kukū — gegutēlē užkukavo,
Ir išgirdo visos girios, vandenai,
Taj lingavo viršūnėlē aukšto klevo,
Kur, mamyte, pas močiute gyvenai.

Neatnešiu aš tau perlų nematyty,
Nei blizgučių, nei spalvingų dovanų,
Tik priskinsiu mūs augintų žalių rūtų,
Padainuosiu tėviškėle iš sapnų.

Niekur nēr tokio pavasario,
Kaip mūsų,
Su gegulēm, su lakštingala šile —
Tau, mamyte, vyturėliu aš pabūsiu
Ir papuošiu tave mielą
Rūtele.

Iš Kalkutos, Indijos, šiomis dienomis atėjo džiaugsminga žinia, kad vien iš moterų susidedanti Indijos kalnų kopėjų ekspedicija nugalėjo 20,166 pėdų Koptang kalną vakariniame Sikim. ikopdama į jo viršūnę.

